

BP საქართველოში მდგრადი განვითარების ანგარიში

2009

bp.com/countrysustainabilityreports

წინასიტყვაობა

BP საქართველოს გენერალური მენეჯერის მიმართვა

ნიღ დანი BP საქართველოს გენერალური მენეჯერი
მაისი, 2010 წელი

“ 2009 წელი წარმატებული წელი იყო BP-ისთვის საქართველოში, რადგან, გარდა იმისა, რომ ჩვენი ყოველდღიური საქმიანობა წარიმართა შეფერხებისა და უსაფრთხოების ინციდენტების გარეშე, დასრულდა მუშაობა გასულ წლებში აღებული რამდენიმე მნიშვნელოვანი ვალდებულების შესრულებაზე. ეს აწყარიში მოგვითხრობს კომპანიაზე, რომელიც დანაპირებს ყოველთვის ასრულებს და საჯაროობის ხანგრძლივი ისტორია განვითარებით და შემარტინირებით. ჩვენი მიზანი არ იყო მოვალეობის განვითარების მიზანი, რადგან ეს ამავე მიზანი უკავშირდებოდა საქართველოს მთავრობასთან ვიზიონადით.

2009 წელი კომპანიისთვის წარმატებული წელი იყო. საქართველოს ტერიტორიაზე ბაქო-თბილის-ჯეიჰანის ნავთონობის (BTO), სამხრეთ კავკასიური გაზსადენისა (SCP) და დასავლეთის მიმართულების საექსპორტო მილსადენის (WREP) ექსპლუატაციის ეფექტურობის მაჩვენებელმა 99.9% შეადგინა, რაც იმას ნიშანავს, რომ ამ წანის მიზანი თითქმის მაქსიმალურ შედეგს მიევარინეთ. ამ მაღალი მაჩვენებლის მიღწევა მოხერხდა ისე, რომ ჩვენს ძირითად საქმიანობაში არ აღნიშვნულია ერთა სანარმოობის ტრანსპორტის გამო გაცდენილი სამუშაო დღე, რაც ჩვენი თანამშრომლების მაღალ პროფესიონალურობის განცდაზე მიმდინარეობდა. ზედმინერვინთ ვასრულებობა ჩვენი პარტნიორებისა და აქციონერების წინაშე განვითარების მიზანის მიზანი. ეს ამავე მიზანი უკავშირდებოდა საქართველოს მთავრობასთან ვიზიონადით.

2009 წელი ჩვენი ვალდებულებებისა და დაპირებების შესრულების წელი იყო. მრავალწლიანი მუშაობის შემდეგ, 2009 წლის დავასრულებულ და ექსპლუატაციაში გაფუძვით მნიშვნელოვანი ობიექტები – ბაქო-თბილის-ჯეიჰანის ნავთონისადაციის განვითარების ბაზაზე, რომელსაც უკვე სრული დატვირთვით იყენებს მილსადენის დაცვის სამაცავობრივ სამსახური, საქართველოში პირველი ეროვნული შემსრულებელი სტანდარტების შესაბამისი ნაგავსაყრდენი, რომლის მშენებლობას წინ უძლოდა ხანგრძლივი მოსამზადებელი სამუშაოები და რომელზეც უკვე მიმდინარეობს ჩვენს ინიციატივაზე წარმოქმნილი არასახიფათ წარჩენების განთავსება. გარდა ამისა, საქართველოს ხელისუფლებასთან ხანგრძლივი მოლაპარაკებებისა და დეტალური ანალიზის შემდეგ, მივაღწიეთ პრინციპულ შეთანხმებას ეკოკომპენსაციის საკითხზე, კერძოდ, შევთანხმდით პროექტზე, რომელიც სათავილის საელმწიფო წარმატების დაცვასა და კეთილმოწყობას ითვალისწინებს; დავისარულება ახალციხეში მდებარე სამცხე-ჯავახეთის ისტორიული მუზეუმის შენობის საერთო სამუშაოები და გაგებენის თანამედროვე საერთომიწოდის სტანდარტების საგამოფენო დარბაზი ექსპოზიციით, რომელზეც მილსადენების მშენებლობას დროს აღმოჩენილი არქეოლოგიური მასალა არის გამოფენილი. 2009 წელს გამოიტაცია საქართველოს პრეზიდენტის ბრძანებულება, რომლითაც განისაზღვრა ქვეყანის მოქმედი ყველა მაგისტრალური მილსადენის დაცვის წესი და დაცვის ზონები. ამით მნიშვნელოვანი სიცადე იქნ შეტანილი საკითხში, რომელსაც ჩვენ ბოლო რამდენიმე წლის განმავლობაში საქართველოს მთავრობასთან ვიზიონადით.

ჩვენი სუმინისტა მხოლოდ გასულ წლებში წარმოიქმნა ვალდებულების შესრულებაზე, რომელითაც განისაზღვრა ქვეყანის მოქმედი ყველა მაგისტრალური მილსადენის დაცვის წესი და დაცვის ზონები. ამით მნიშვნელოვანი სიცადე იქნ შეტანილი საკითხში, რომელსაც ჩვენ ბოლო რამდენიმე წლის განმავლობაში საქართველოს მთავრობასთან ვიზიონადით.

ქვენი სუმინისტა მხოლოდ გასულ წლებში წარმოიქმნა ვალდებულების შესრულებაზე ზრუნვის ერთ-ერთი გამოხატულებაა ჩვენი წინაშალა ადგილობრივ კომისად ჩამოყალიბების გზაზე. დღისათვის საქართველოში BP-ის თანამშრომელთა 95%-ს საქართველოს მოქალაქეები შეადგენება.

ჩვენს მუშაობას მუდამ ახლავს სირთულეები. რეგიონის ცვალებადი გეოპოლიტიკური გარემოს გათვალისწინებით, ზოგჯერ ჩვენი საქმიანობა მიმდინარეობს პოლიტიკური არასტაბილურობისა და დაბატულობის ფონზე. ჩვენი ყოველდღიური ამოცანაა, რომ უზრუნველყოფა ჩვენი ინიციატივების უსაფრთხო და საიმედო ექსპლუატაცია. ამისათვის გვყავს მსოფლიო დონის სპეციალისტები და გაგვაჩინია მსოფლიო კლასის სტანდარტები და პრიცედურები. ნებისმიერი ჩვენი საქმიანობა მრავალგა ზოს დეტალურ შემოწმებასა და რევიზიას გადის. მათი დას კვენები კი ჩვენი იურიდიკისა და საქმიანი პრაქტიკის დახვენები გვეხმარება.

მოხარული ვრცი, რომ საქართველოში გაეროს გლობალური შეთანხმების ქსელის წევრის სტანდარტი, 2009 წლის ივნისში მონაწილეობა მივიღეთ „ანგარიშგების გლობალური ინიციატივის“ ფარგლებში გამართულ სემინარში და ფართო საზოგადოებას გაფუზიარებთ ჩვენი გამოცდილებაში განვითარების საქმიანობის ანგარიშგების სფეროში. ეს არის ჩვენი რიგით მეექსე „მდგრად განვითარებას ანგარიში“. კვლავ სამოვტებით წარმოგიდენთ ჩვენს მიღწევებს და ღიად ვსაუბრობთ ჩვენ წინაშე არსებულ გამოწვევებზე. ვიმედოვნებთ, რომ ანგარიში თქვენთვის საინტერესო აღმოჩინდება და ველით გამოხატურებას.

მიღწევები და ამოცანები

ანგარიშის ეს თავი მიმოიხილავს 2009 წელს ჩვენს მთავარ მიღწევებსა და ჩვენ წინაშე მდგარ ამოცანებს.

სარემონტო-პროფესიული სამუშაოები
ბაქო-თბილისი-ჯეიპანის ნაკონსადენის პრევენციული ნაკონსადენი სადგური

მიღწევები

მუშაობა ეფექტურად, უსაფრთხოდ და საიმედოდ

2009 წელს საქართველოს ტერიტორიაზე ბაქო-თბილისი-ჯეიპანის ნაკონსადენის, სამხრეთ კავკასიური გაზსადენისა და დასავლეთის მიმართულების საექსპორტო მილსადენის ექსპლუატაციის ეფექტურობის მაჩვენებელმა 99,9% შეადგინა. ამ მაღალი მაჩვენებლის მიღწევა შესაძლებელი გახდა ისე, რომ ჩვენს ძირითად საქმიანობაში არ აღნიშნულა სანარმოო ტრავმები ან შრომის უნარის დაკარგვის გამო გაცდენილი სამუშაო დღეები (იხ. გვერდი 5).

კადრების ნაციონალიზაცია

95%-მდე გაიზარდა კომპანიის თანამშრომლებში საქართველოს მოქალაქეების ხვედრითი წილი. მეტი ადგილობრივი თანამშრომელი დაინიშნა ხელმძღვანელ თანამდებობებზე (იხ. გვერდი 17).

კალდებულებების შესრულება

დავასრულეთ ბაქო-თბილისი-ჯეიპანის ნაკონსადენისა და სამხრეთ კავკასიური გაზსადენის მშენებლობის ეტაპზე დაწყებული „სპეციალური პროექტით“ გათვალისწინებული რამდენიმე ობიექტის მშენებლობა. მათ შორისაა ნაკონის ჩამოსაცლელი რეზერვუარი, ევროკავშირის სტანდარტების შესაბამისა არასახიფათო ნარჩენების ნაგავსაყრელი, მილსადენების უშიშროების დაცვის სამთავრობო ძალებისთვის განკუთვნილი ბაზა. საქართველოს მთავრობასთან მივაღწიეთ პრინციპულ შეთანხმებას ეკონომიკური და მილსადენების უსაფრთხოების ზონების შემოღების თაობაზე. ამ ეტაპების გადალახვით დასრულდა ხანგრძლივი მოლაპარაკებები რამდენიმე მნიშვნელოვან საკითხზე და საბოლოოდ შესრულდა გასულ წლებში ნაკისრი ვალდებულები (იხ. გვერდი 8).

სამქალაქო საზოგადოების განვითარება

საქართველოს მოსახლეობის სისტემის სასარგებლო ინიციატივების განსახორციელებლად, ვაგრძელებთ თანამშრომლობას არასამთავრობო ორგანიზაციების, საერთაშორისო საფინანსო ინსტიტუტებისა და ადგილობრივი ორგანიზაციების ფართო სპექტრთან. ჩვენი საზოგადოებრივი პროგრამებით ვეხმარებით განათლების სფეროსა და ადგილობრივი ბიზნესის განვითარებას (იხ. გვერდი 21).

ამოცანები

დასავლეთის მიმართულების საექსპორტო მილსადენის ტექნიკური მომსახურება

მიმდინარეობს მუდმივი დაკვირვება მილსადენის მდგომარეობაზე, რათა დროულად გამოვლინდეს ნებისმიერი გაუმართაობა და მოხდეს რეაგირება პოტენციურ საფრთხეებზე, რომლებიც მეწყულ მოვლენებსა და მდინარის გადაკვეთებზე განვითარებულ პროცესებს უკავშირდება (იხ. გვერდი 7).

მილსადენზე უკანონო მიერთების ფაქტები

2009 წელს მილსადენზე უკანონო მიერთების ორი ინციდენტი ნაკონის დაღვრით დასრულდა, აღინიშნა მილსადენიდან ნაგონის გადაქაჩივის სხვა მცდელობებიც. გრძელდება მუშაობა საქართველოს მთავრობასთან და მილსადენების დაცვის სამსახურებთან, მილსადენების უშიშროების დაცვის ლონისძიებების ეფექტურობის ასამაღლებლად (იხ. გვერდი 7).

ადგილობრივი კონტრაქტორების კვალიფიკაციის ამაღლება

ჩვენს რამდენიმე ადგილობრივ კონტრაქტორს საკუთარი ბიზნესის სტაბილურობის შენარჩუნების თვალსაზრისით სირთულეები შეექმნა. გრძელდება ჩვენი ძალისხმევა საქართველოში ბიზნესის მართვის უნარ-ჩვევების განვითარებისა და მალისხმევის ერთ-ერთი გამოხატულებაა პროექტების მართვის კოლეჯის გახსნა, რომელიც, გრძელვადინ პერსპექტივაში, ხელს შეუწყობს საქართველოში კვალიფიციური პროექტის მენეჯერების რესურსის შექმნას (იხ. გვერდი 24).

BP საქართველოში

ზოგადად BP-ის შესახებ

BP ანარმონის სატრანსპორტო საწვავს, გათბობისა და განათებისთვის საჭირო ენერგიას, ნავთობქიმიური მრეწველობის ყოველდღიური მოხმარების პროდუქტიას. BP საქართველოში კომპანია, რომელსაც 80300-მდე თანამშრომელი ჰყავს მსოფლიოს 80-ზე მეტ ქვეყანაში, 30 ქვეყანაში გააჩნია წილი წიაღისულის საძიებო და მოპოვების ოპერაციები, მათ შორისა წიაღისული საწვავის მილსადენებით ტრანსპორტირების ოპერაციები საქართველოს ტერიტორიის გავლით.

2009 წელს მსოფლიოს სხვადასხვა ქვეყნაში BP ჯგუფში შემავალი კომპანიების დღიური მოპოვების მოცულობამ დაახლოებით 4 მილიონი ბარელი ნავთობისა და გაზის ეკვივალენტი შეადგინა. 2009 წელს კომპანიამ წლიური მოპოვების მოცულობა 129%-ით ჩაანაცვლა, რაც იმას ნიშნავს, რომ უკვე ზედიზედ ჩივიდმეტი წელია, რაც კომპანიის მარაგების ჩანაცვლების კოეფიციენტი 100%-ს აღემატება.

ჩვენი საქმიანობა საქართველოში

საქართველოში BP ბაქო-თბილისი-ჯეიპანის ნავთობსადენისა და სამხრეთ კავკასიური გაზსადენის იპერატორია. ამ მილსადენების ექსპლუატაციის პერიოდი მეოთხე სრულ წელს ითვლის. ერთ დერეფანში, ერთმანეთის პარალელურად გაყვანილი ნავთობსადენი და გაზსადენი საქართველოს ტერიტორიას 248 კმ სიგრძეზე გადაკვეთს. საქართველოს ტერიტორიაზე ფუნქციონირებს ორი ნავთობსაქაჩი სადგური, გაზგამანილებელი, წნევის დამგდები და გამზირი სადგურები და 21 ჩამეტი სარქველი. BP ამ ობიექტების ექსპლუატაციას ახორციელებს ენერგოკომპანიებისა და ინვესტორებისგან შემდგარი ირი საერთაშორისო კონსორციუმის სახელით.

გარდა ამისა, BP ენერგოკომპანიების საერთაშორისო კონსორციუმის მიერ დანიშნულია დასავლეთის მიმართულების საექსპორტო ნავთობსადენის (ბაქო-სუსისი ნავთობსადენის) იპერატორად. ამ ნავთობსადენით, რომლის 373 კილომეტრიანი მონაკვეთი საქართველოში მდებარეობს, კასპიის ზღვის სანგარალის ტერმინალიდან ნავთობი შავ ზღვაზე მდებარე სუფსის ნავთობტერმინალს მიეწოდება.

თბილისის საერთაშორისო აეროპორტში უცხოურ ავიაკომპანიებს საავიაციო საწვავით ემსახურება BP-ის ერთობლივი საარმო Air BP.

BP-ის ინტერესები კასპიის ზღვის რეგიონში

ჩვენი ღირებულებები

საქართველოში ჩვენი საქმიანობის ყველა სფეროში BP ჯგუფის ღირებულებებითა და სტრატეგიით ვხელმძღვანელობთ.

ეს ღირებულებები ჩვენი

ბიზნესის ნარმატოველია ყველა ჩვენს თანამშრომელს მოეთხოვება, რომ იმოქმედოს მაღალი მოცულობა სტანდარტების შესაბამისად და განუხრელად დაიცვას BP-ის „ქცევის კოდექსი“.

BP-ის ღირებულებებია: პროგრესული, პასუხისმგებელი, ინოვაციური, შედეგებზე ორიენტირებული.

პროგრესული

ჩვენ იმუშავით თანამშრომლების მიმართ ურთიერთობას კომპანიის შიგნით და ჩვენს პარტნიორებთან და მომხმარებლებთან.

პასუხისმგებელი

ჩვენ ვზრუნავთ ჩვენი თანამშრომლებისა და ჩვენი საქმიანობის რეგიონების მოსახლეობის უსაფრთხოებაზე და მათთვის განვითარების შესაძლებლობების შექმნაზე. ჩვენი დევიზია – არც ერთი უბედური შემთხვევა და არავითარი ზიანი ადამიანებსა და გარემოს.

ინოვაციური

ჩვენი თანამშრომლების ნოვატორული ხედვისა და მონინავე ტექნოლოგიების მეშვეობით, საფუძველს ვქმნით მომავალი ნარმატებებისათვის.

შედეგებზე ორიენტირებული

ჩვენ ვასრულებთ ჩვენ წინაშე დასახულ ამოცანებს, მუდმივი სრულყოფის გზით, და ვიარჩუნებთ ჩვენი ოპერაციების უსაფრთხოებასა და საიმედოობას.

მოქმედი ინიციატივები

ბაქო-თბილისი-ჯეიპანის ნავთობსადენის მიმართული ნავთობსაქაჩი სადგური

BP საქართველოში 2009 წლის მდგრადი განვითარების ანგარიში

BP-ის საქმიანობა საქართველოში 2009 წელს

როგორ წარიმართა BP-ის საქმიანობა საქართველოში 2009 წელს?

2009 წელს საქართველოში ჩვენი
ოპერაციები და პროექტები წარიმართა
ეფექტურად, უსაფრთხოდ და
პასუხისმგებლობით. ანგარიშის ამ
თავში აღნიშვნია წლის განმავლობაში
განვითარებული ძირითადი მოვლენები.

ცოტნებზე

- 1 საზღვაო ოპერაციები შავ ზღვაზე
- 2 მიღადენის პატრული მექანიკი ძალით
- 3 სუფსის ტერმინალის ხედი სახანძრო წყლის შესანახი რეზერვუარიდან
- 4 მექანიკის ტექნიკური მისამართის სამუშაოს ჩატარებისას ბაქო-თბილისი-ჯეიპანის ნავთობსადენის პირველ საქართველოში სადგურზე

მთავარი მოვლენები
www.bpgorgia.ge

ბაქო-თბილისი-ჯეიპანის ნავთობსადენი (BTC)

2009 წელს ბაქო-თბილისი-ჯეიპანის ნავთობსადენის ექსპლუატაციის ჯგუფმა მნიშვნელოვან წარმატებას მიაღწია. მთელი წლის განმავლობაში ნავთობსადენის ექსპლუატაციის ეფექტურობა, ანუ წლის განმავლობაში საქართველოს ტერიტორიაზე ნავთობის უდანაკარგო და შეუფერხებელი გადაზიდვის მაჩვენებელი 99,9% იყო.

ეს მაჩვენებელი მეტ მნიშვნელობას იძენს, თუ გავითვალისწინებთ ნავთობსადენით გადა ზიდული ნავთობის წლიურ მოცულობას, რომელმაც 2009 წელს თითქმის 286 მილიონი ბარელი, ანუ დღეში საშუალოდ 783 ათასი ბარელი შეადგინა. ამ მოცულობის საწვავია 10 მილიონზე მეტ მსუბუქ ავტომობილს ეყოფიდა, თითოეულს წელიწადში 20 ათასი კილომეტრის გასავლელად.

2009 წლის განმავლობაში 366 ტანკერი დაიტვირთა ნავთობით თურქეთის ხმელთაშუა ზღვისპირეთში მდებარე ჯეიპანის საზღვაო ტერმინალზე, სადაც ბაქო-თბილისი-ჯეიპანის ნავთონადენი ბოლოვდება. დამატებით, 2009 წელს ნავთობით დატვირთული 51 ტანკერი გავიდა სუფსის ტერმინალიდან.

მოდიფიკაციის სამუშაოები ბაქო-თბილისი-ჯეიპანის ნავთობსადენიზე

2009 წელს ბაქო-თბილისი-ჯეიპანის ნავთობსადენის წარმადობა დღიურ 1,2 მილიონ ბარელამდე გაზარდეთ, რაც მილსადენში ქიმიური ნივთიერების – ანტიფირიციულ რეაგენტის შეშვებით მიღწევა, რომელიც აადგილებს ნავთობის ნაკადს გადანებას მილსადენში. 2009 წელს დავასარულეთ რეაგენტის ჩასატვირთი მოწყობილობის, მილგავყანილობის, ტუმბობების, საცავი რეზივურების, ცისტერნების დაცლის პუნქტების დამონტაჟება ნავთობსაქაჩ სადგურებსა და სხვა ობიექტებზე. მთელი ეს სამუშაო შესრულდა უსაფრთხოების ინციდენტების გარეშე და მილსადენის ექსპლუატაციის ნორმალური რეჟიმის შეუფერხებლად.

გარდა ამისა, წლის განმავლობაში ბაქო-თბილისი-ჯეიპანის შილსადენის სისტემაში განხორციელდა მოდიფიკაციის რამდენიმე პროექტი: 1-ლ ნავთობსაქაჩ სადგურზე აშენდა ნავთობის დაღვრაზე რეაგირების ბაზა და ტექნიკის სარემონტო სახელოსნო, მე-80 უბანზე, მკაცრი კლიმატური პირობების გათვალისწინებით, აშენდა საგენერატორო შენობა, ხოლო მე-2 ნავთობსაქაჩ სადგურსა და წალკაში დაღვრაზე რეაგირების ბაზის ტერიტორიაზე დამონტაჟდა და ექსპლუატაციაში გაეშვა ჩამდინარე წყლების გამწმენდი სისტემები.

მნიშვნელოვანი წინ გადადგმული ნაბიჯი იყო მილსადენების დაცვის ზონების შემოღება საქართველოს მთავრობის მიერ გამოცემული საკანონმდებლო აქტით, რომელშიც მკაფიოდ არის გამიჯნული მაგისტრალური მილსადენების დაცვის ზონების საზღვრები და მითითებულია მილსადენების სიახლოეს ნებადართული და აკრძალული საქმიანობის სახეები. ეს ბრძანებულება მილსადენების დაცვის წესისა და დაცვის ზონების შესახებ ქვეყნის ტერიტორიაზე არსებულ ყველა მაგისტრალურ მილსადენს შეეხება.

სამხრეთ კავკასიური გაზსადენი (SCP)

2009 წლის განმავლობაში სამხრეთ კავკასიური გაზსადენით უსაფრთხოდ და სტაბილურად ვაწვდიდით გაზს მომხმარებელს საქართველოსა და თურქეთში, ვამარაგებდით გაზზე მოზრდვებისა და ანადგარების ნავთობსადენის სისტემაში. კასაბის ზღვის აუზში მდებარე შაპ დენიზის საბაზოდან მიღებული გაზი ქვეყნის ენერგოუსაფრთხოების ერთ-ერთ მნიშვნელოვან ფაქტორად რჩება.

მილსადენების უშიშროების დაცვა და ადამიანის უფლებები

2009 წელს მილსადენების უშიშროების კერძო სამსახურების თანამშრომლებს ჩაუტარდათ გადასამზადებელი ტრენინგები „უშიშროებისა და ადამიანის უფლებების ნებაყოფლობით პრინციპები“.

2009-ზე მეტი დაცვის თანამშრომელი დაესწრო ექვს სემინარს, სადაც ისინი უკეთ გაეცნენ უშიშროების მოსალოდნელ საფრთხეებზე რეაგირებისას მოქმედ შეზღუდვებს, ამ სფეროში მოქმედ საერთაშორისო ნორმებს, საქართველოს კანონმდებლობის მოთხოვნებსა და BP-ში მოქმედ პრინციპებს ადამიანის უფლებათა დაცვის სფეროში.

„უსმაურო მუშაობის“ მაგალითი: ბაქო-თბილისი-ჯეიპანის მილსადენის უდანაკარგო ექსპლუატაცია საქართველოს ტერიტორიაზე

„მთელი წლის განმავლობაში ექსპლუატაციის ეფექტურობის მაჩვენებლის შენარჩუნება 99,9%-ის ნიშნულზე უდავოდ იმის მანიშნებელია, რომ ჩვენ შეგვწევს უნარი ვაწარმოოთ ნავთობის ექსპორტის საიმედო ოპერაციები“, ამბობს ერეკლე ლეჟავა, BP საქართველოს ექსპლუატაციის სუპერინტენდანტი. „ამ მაჩვენებლის მისაღწევად, პრაქტიკულად, საჭიროა, რომ მილსადენის სისტემაში ყველანაირი აღჭურვლობა, ნებისმიერ დროს, სრულ საექსპლუატაციო მზადყოფნაში იყოს, და უნდა არსებობდეს სარგზერვო გეგმა, რომელიც ამუშავდება რომელიმე კომპონენტის მწყობრიდან გამოისალის შემთხვევაში“.

ამ წარმატებას განაპირობებს ექსპლუატაციის მეუფოროდ განსაზღვრული პროცედურების ზედმინენით შესრულება, რომელთა შემადგენელი ნაწილია ყოველდღიური სატელეფონო კონფერენციები, სამუშაოს დეტალური დაგეგმვა, სუსტი მხარეებისა და ტექნიკური პარამეტრების დარღვევების ანალიზი და აღრიცხვა. „მუდმივი სწრაფვა სრულყოფისკენ ჩვენი გუნდის ამოსავალი პრინციპია“, განმარტავს ერეკლე. „ჩვენ მუდმივად ვაკონტროლებთ ჩვენი მუშაობის შედეგს, ადრულ ეტაზზე ვავლენთ პოტენციურ პრობლემებს, ვახდენთ შესაბამისი სპეციალისტების მობილიზებას და ვითავალისინებთ ყოველი ინციდენტის შედეგად შეძენილ გამოყიდვებას. სატელეფონო კონფერენციები გვეხმარება, რომ გაეინაბილოთ სამოქმედო სფროები და მუდმივი კიორდინაცია ვიზუალით მილსადენის მარშრუტზე მოუშავე სხვა ჯეუფებთან. ერთი რა ზუსტად ვიცით: მიღწეულით და ყაყაყოფილებისა და ყურადღების მოღუნების უფლება არ ვაქეს.“

ეს წარმატება ოთხმოცამდე ადამიანის დამსახურებაა. მათ შორის არის თითოეული ნავთობსაქაჩი სადგურის თრომოცამდე თანაბამრომელი, რომელთა ძირითადი შემადგენლობა, ცვლები მორიგეობის გრაფიკით, უზრუნველყოფს ამ ორი უმსხვილესი და ურთიულესი ბიბექტის ექსპლუატაციას 24-საათიან რეჟიმში. მათი მოვალეობაა, რომ უზრუნველყონ სისტემები ჩართული ყველა მოწყობილობის მაქსიმალური საექსპლუატაციო მზადყოფნა, რომელთა შორის ათი მაგისტრალური ტუმბი, რომლებიც მოქმედებაში მოჰყვას Solar-ს ტურბინებს, ექვსი ავტონომიური ელექტროგენერატორი და ორი ნავთობსახელი დანადგარი, საიდანაც ნედლი ნავთობის გადატუშებით მიღებული დიზელის საწვავით ტურბინები და გენერატორები მარგდება.

ნებისმიერი მოწყობილობის სანგრძლივი და გამართული მუშაობის წინაპირობა სათანადო ტექნიკური მომსახურებაა. ბაქო-თბილისი-ჯეიპანის მილსადენის კომპანიის ტექნომსახურების ჯეუფის ხელმძღვანელი – ნუგზარ მაისურაძე – მიიჩნევს, რომ ტექნომსახურების სამუშაოების სწრაფად დაგეგმვა უმნიშვნელოვანესია: „ტექნომსახურების ჯეუფის უმთავრესი ამოცანაა სისტემაში ჩართული ყველა მოწყობილობის საექსპლუატაციო მზადყოფნა და მუშაობა იპტიმალურ რეჟიმში, რაც მილსადენის მაქსიმალურ გამტარუნარიანობას უზრუნველყოფს. ჩვენ მუდმივად ვახდენთ ჩვენი გრაფიებისა და პროცედურების გადასინჯვას, რათა მაქსიმალურად რაციონალურად დაგეგმოთ სარემონტო-პროფილაქტიკური სამუშაოებისა და ექსპლუატაციის ციკლები“.

წევგზარის თქმით, ამჟამად მიმდინარეობს მუშაობა იპტიმიზაციის ახალ პროექტზე. „ვაპირებთ, რომ 1-ლი და მე-2 ნავთობსაქაჩი სადგურების ელექტრომომარაგების ქსელში მუდმივად ჩართული ვიქონით ერთი ძირითადი ელექტროგენერატორი, ნაცვლად ამჟამად მომუშავე ორისა. ხარჯების ეკონომის გარდა, ამით ჩვენი იპერაციებით გამოწვეულ ეკოლოგიურ ზემოქმედებასაც შეგვიცირებთ“.

ალისტერ ლიდლი, ექსპორტის ქვედანაყოფის მენეჯერი საქართველოში, ასენის: „ეფექტურობის ასეთი მაღალი მაჩვენებლის შენარჩუნება ერთი სრული წლის განმავლობაში შთამბეჭდავი მიღწევა და საქართველოში „უსმაურო მუშაობის“ ბრნებინგალე მაგალითია. ჩვენს მუშაობას ხმირად ტბის ზედაპირზე ნარნარად მისრიალებს, მაგრამ წყალქვეშ მთელი ძალით ამჟამებს ფეხებს, რომ სასურველ ადგილს მიაღწიოს. BP მუდამ ისწრაფების, რომ საუკეთესო იყოს, და ეს წარმატება ამის ნათელი მაგალითია. თუმცა, გედის ცურვასავით, ჩვენც მთელი ძალით გვმართებს ნიჩების მოსმა, თუ გვინდა, რომ საბოლოო დანიშნულების ადგილს მიგაღწიოთ“.

კულტურული მემკვიდრეობის დაცვა BTC/SCP მილსადენების პროექტების ფარგლებში

ჩვენთვის საქმიანობა პასუხისმგებლობით არ წარმატები მხოლოდ საკუთარი აქტივების მართვას უსაფრთხოდ და რაციონალურად. ის გარემოზე ზრუნვასაც გულისხმობს.

ჩვენ, პარტნიორებთან ერთად, მივიღეთ ზომები მშენებლობის პროცესში მილსადენების მარშრუტზე აღმოჩენილი მნიშვნელოვანი არქეოლოგიური ძეგლებისა და არტეფაქტების დაცვისა და შესარჩქებისთვის. 2009 წელს დავასრულეთ ახალციხეში მდებარე სამცხე-ჯავახეთის ისტორიის მუზეუმის საგამოფენი სივრცისა და საცავის სარემონტო სამუშაოები და მუზეუმის კარი დამთვალიერებლებისთვის გაიღო.

დასავლეთის მიმართულების საექსპორტო ნავთობსადენი (WREP)

2009 წლის განმავლობაში ნავთობსადენით დღეში დაახლოებით 86 ათასი ბარელი ნავთობის უსაფრთხო ტრანსპორტირებას ვახდენდით ბაქოდან სუფსის ტერმინალამდე, ნავთობსადენის ექსპლუატაციის 99,9% ეფექტურობის პირობებში.

2006-2007 წლებში ნავთობსადენის ზოგიერთ ძეგლ (საბჭოთა კავშირის დროინდელ) სექციას ფართომასშტაბიანი პროფილაქტიკური სამუშაოები ჩაუტარდა. ვაგრძელებთ დაკვირვებას ნავთობსადენის ფიზკურ მდგომარეობაზე. ნავთობსადენს უტარდება მონიტორინგისა და ტექმომსახურების გეგმიური სამუშაოები, სრულდება მილსადენი დიაგნოსტიკური დგუშების გაშვების ოპერაცია, კერძოდ, მილსადენში ეშვება მაღლატექნოლოგიური ელექტრონული ხელსანყო, რომელიც ამონტებს მილსადენის მდგომარეობას და გამოვლენს ანომალიებს (მაგ. მოლის კედლის კოროზიას). საინჟინრო-გეოლოგიური სამუშაოები და

საეციალიზებული კვლევები ტარდება მილსადენის მეზეერსამიშ უპნებსა და მდინარეების გადაკვეთებზე, რათა მოხდეს დროული რეაგირება ნაპრების ეროზითა და მდინარის ჰიდროლოგიური რეაგირების ცვლილებით გამოწვეულ მოვლენებზე. ჩვენ რეგულარულად ვაწვდით ინფორმაციას მილსადენის მდგომარეობაზე

მუზეუმი ახალციხეში – უძველესი და უახლესი

საქართველოს სამხრეთში მდებარეობს ქვეყნის ერთ-ერთი უძველესი ქალაქი ახალციხე. ქალაქი ისტორიულ წყაროებში მე-12 საუკუნიდან ჩიდება. ახალციხის ისტორიულ სიძველეებს შორის ყველაზე ღირსშესანიშნავია ძველი ციხე-სიმაგრე – „რაბათი“. ციხე-სიმაგრის ტერიტორიაზე მოქმედებს სამცხე-ჯავახეთის ისტორიის მუზეუმი. მუზეუმში თავმოყრილი მასალა რეგიონის მდიდარი კულტურული მემკვიდრეობისა და ეთნიკური და რელიგიური მრავალფეროვნების მემატიანება. მუზეუმის ფონდებში დაცულია ძველი ხელანძერები, მდიდარი ეპიგრაფიკული, არქეოლოგიური, ნუმიზმატიკური, ეთნოგრაფიული მასალა და ფოტოდოკუმენტები. დღესიათვის მუზეუმში 25 ათასზე მეტი ექსპონატი, ხელანძერი და საარქეივო მასალის ნიმუშია დაცული.

2007 წელს BP-მ და პარტნიორებმა ხელშეკრულება გააფიქტეს საქართველოს ეროვნულ მუზეუმთან, რომლის საფუძველზე სარეაბილიტაციო სამუშაოები ჩაუტარდა მუზეუმის არქეოლოგიური მასალების საცავებსა და საგამოფენო დარბაზს, რომელიც არასახარბიერო მდგომარეობაში იმყოფებოდა. ხელშეკრულება ასევე ითვალისწინებდა მილსადენების მშენებლობის დროს გამოვლენილი კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლების საზოგადოებისთვის გაცნობას, სამეცნიერო წრეებისა და საზოგადოების ინფორმირებას სამუშეულო სექტორში მიმდინარე რეფორმების თაობაზე.

თითქმის ხუთი თვე მიმდინარეობდა სარემონტო-სარეაბილიტაციო სამუშაოები, რომელსაც ადგილობრივი კონტრაქტორი კომპანია ასრულებდა. განახლდა მუზეუმის საგამოფენო დარბაზები და საცავი, მოწესრიგდა მუზეუმის ძირითადი კომუნიკაციები. მილსადენების მშენებლობის დროს აღმოჩენილი არქეოლოგიური მასალა ამჟამად ინახება ამ კოლექციისთვის შესაფერის, თანამედროვე, კარგად აღჭურვილ, საერთაშორისო სტანდარტებით მოწყობილ საცავი. საცავი მიკროლიმატის რეგულირების, უსაფრთხოებისა და დაცვის უახლესი სისტემებით არის აღჭურვილი. განახლებულ ექსპოზიციაზე წარმოდგენილია პალეოლიტის ხანიდან მუა საუკუნეებამდე დათარიდებული რვასამდე ექსპონატი, რომლებიც მილსადენების მარშრუტზე აღმოჩენდა.

მუზეუმი ღია დამთვალიერებლებისათვის და იგი უკეთ იქცა საგამომნათლებლო და ტურისტული დანიშნულების ღირსშესანიშნაბად, რომელიც არა მარტო საქართველოს წარსულზე მოუთხოობს ფართო საზოგადოებას, არამედ მომავალში რეგიონისთვის ეკონომიკური სარგებლის მოტანაც შეუძლია.

კომპანიის შიდა საინჟინრო-ტექნიკური ზედამხედველობის ფუნქციის მქონე განყოფილებებს და, აგრეთვე, BP ჯგუფის საექსპლუატაციო რისკების კომისიას – საექსპლუატაციო რისკების მაკონტროლებელ უმაღლეს ორგანოს, რომელიც კომპანიის დირექტორთა საბჭოს დონეზე ფუნქციონირებს.

2009 წელს დასავლეთის მიმართულების საექსპორტო მილსადენზე უკანონო მიერთების ხუთი შემთხვევა აღინიშნა და მიერთების მცდელობის ექსი ფაქტი გამოვლინდა. მსგავსი ფაქტების აღსაკვეთად, საკუთარი რესურსების მოპილზაციის პარალელურად, გავაგრძელეთ მოლაპარაკება საქართველოს ხელისუფლებასთან, რათა გატარდეს ქმედითი ლონისძიებები ნავთობსადენიდან ნავთობის დატაცების ფაქტებისა და ამით გამოწვეული ეკოლოგიური საფრთხეების თავიდან ასაცილებლად.

2009 წელს მომხდარი ნავთობის დაღვრის ორივე შემთხვევა მიღლასადენზე უკანონ მიერთების მცდელობამ გამოიწვია. ერთ შემთხვევაში დაიღვარა 4300 ლიტრი (დაახლოებით 27 ბარელი), ხოლო მეორე შემთხვევაში – 1200 ლიტრი (დაახლოებით 7,5 ბარელი) ნავთობი. დაღვრაზე რეაგირების ჯაფუფა დაღვრილი ნავთობის თითქმის 95%-ის შეგროვება მოახერხა. ნარჩენი პროდუქტის გაუზენებლყოფისათვის, ადგილზე სპეციალური განმენდითი ლონისძიებები ჩატარდა.

სპეციალური პროექტი

მნიშვნელოვანი წინსველა აღინიშნა სპეციალური პროექტებით გათვალისწინებული იმ ობიექტების მშენებლობაში, რომლებიც ბაქო-თბილისი-ჯეიპანის ნავთობსადენის კოდინას მიმდებარე მონაკვეთზე საქართველოს ხელისუფლების მოთხოვნით შენდება.

ექსპლუატაციაში გაშვა ნავთობის ჩამოსაცლელი რეზიუმუარი – 8500 მ³ მოცულობის ფორმადის ავზი, რომელიც შეტყინის მინისქეშა მეორად გარსაცმშია ჩასმული და ნავთობსადენის კოდინას მონაკვეთის რომელი წრტყილში მომხდარი ავარიის შემთხვევაში, მიღლასდენის ამ სექციაში არსებული ნავთობის მოცულობის ჩამოსაცლელად და შესანახად არის განაკუთხონლი. მშენებლობის პროექტებზე მომუშავე ჯაფუფა დაასრულა ამ ობიექტის ექსპლუატაციის ჯაფუფისგას გადაბარების ფორმალური პროცესი.

დასრულდა საინინრ-სამშენებლო სამუშაოები მეორად შემკავებელ ობიექტებზე (ჯეპირებითა და საკეტებით აღჭურვილი შემკავებელი აუზები), რომელგაც, ნავთობსადენის დაზიანების ნაკლებად სავარაუდო შემთხვევაში, დაღვრილი ნავთობის ეფექტური შეკავება უნდა უზრუნველყონ. სამუშაოებს ბოლო ეტაპზე დამონტაჟდება მართვის აპარატურისა და ელექტრომომარაგების სისტემები და ჩატარდება ობიექტების გამოცდა, რაც 2010 წელს ზამთრის სეზონის შემდეგ იგეგმება.

Air BP

წლის განმავლობაში Air BP თბილისის საერთაშორისო აეროპორტში აგრძელებდა აერაების მინისქეშას საერთაშორისო კლასის საავიაციო საწვავით. ისევე როგორც 2007 და 2008 წლებში, კომპანიის საქმიანობაში 2009 წელს არ აღრიცხულა შრომის უნარის დაკარგის გამოგაცდილი სამუშაო დღეები და საწარმოო ტრაგემები.

ფინანსური და ეკონომიკური ეფექტი
კვლავ მნიშვნელოვანია ჩვენი წელილი საქართველოს ეკონომიკაში.

2009 წელს საქართველოში გაწეულმა საპარაციო ხარჯებმა 104,9 მილიონი დოლარი შეადგინა, ხოლო 2008 წელს იგივე მაჩვენებელი 130,9 მილიონი დოლარი იყო. 2009 წელს კაპიტალური დაბანდების მოცულობა იყო დაახლოებით 38 მილიონი დოლარი, რომელიც უდიდესი ნანილი ბაქო-თბილისი-ჯეიპანის ნავთობსადენის მოდიფიკაციისა და ნავთობსადენის ობიექტების ექსპლუატაციაში გაშვების სამუშაოებს მოხსენდა.

2009 წელს ბაქო-თბილისი ჯეიპანის მიღლასდენის კომპანიის ყველა აქციონერი კომპანიის სახელით ნავთობსადენით გადაზიდული ნავთობის მოცულობებზე გადახარმებით გადახდილა მოგების გადასახადმა 34,3 მილიონი დოლარი შეადგინა. 2008 წელს იგივე მაჩვენებელი 29,6 მილიონი დოლარი იყო. 2009 წელს ბაქო-სუფლისი ნავთობსადენით ნავთობის ტრანსპორტირების ტარიფის სახით საქართველოს ბიუჯეტში 7,2 მილიონი დოლარი გადაირიცხა.

BTC და SCP მიღლასადენების შემენებლობის დასრულებასთან ერთად, შემცირდა BP-ისა და მისი პარტნიორების წილა ქვეყანაში განხორციელებულ პირდაპირ უცხოურ ინვესტიციებში. სახელმწიფო სტატისტიკის მიხედვით, 2009 წელს პირდაპირ უცხოურ ინვესტიციებში BP-ისა და მისი პარტნიორების წილი დაახლოებით 2,2% იყო, ხოლო 2008 წელს იგივე მაჩვენებელი 2,8%-ს შეადგინდა. თუმცა, მიღლასადენების ექსპლუატაციის პერიოდში მნიშვნელოვან გაიზარდა ჩვენი წილი ექსპორტის ღირებულებაში. ოფიციალური სტატისტიკის მიხედვით, BP-ის მიღლასადენების ოპერაციებზე მომსახურების ექსპორტის საერთო ღირებულების დაახლოებით 19% მიღდის.

.....
ნავთობის ჩამოსაცლელი
რეზიუმუარი
ბაქო-თბილისი-ჯეიპანის
ნავთობსადენის სექცია
კოდინას მთის მიდამოებში

თანამშრომლობა ადგილობრივ კონტრაქტორებთან

ჩვენ კვლავ ვცდილობთ, რაც შეიძლება მეტ ადგილობრივ კონტრაქტორთან ვთანამშრომლოთ. 2009 წელს ჩვენ მიერ ადგილობრივი კომპანიებისთვის გადახდილა თანხამ 50,7 მილიონი დოლარი შეადგინა, ხოლო 2008 წელს ეს მაჩვენებელი 74,3 მილიონი დოლარი იყო. კონტრაქტორებისთვის გადახდილი თანხის შემცირება კაპიტალური და საოპერაციო ხარჯების საერთო მოცულობის კლებით არის გამოწვეული, თუმცა ადგილობრივი კომპანიებისთვის გადახდილი თანხების ხვედრითი წილი 2008 და 2009 წლებში თითქმის არ შეცვლილა.

რაც შეეხება თანამშრომლობას უცხოელ მომწოდებელებთან, მათთან გაფორმებული კონტრაქტების ერთ-ერთი პირის თანხმად, მათ მოეთხოვებათ, რომ წარმოგვიდიონო გეგმა საკუთარი კომპანიის თანამშრომელთა შემადგენლობაში საქართველოს მოქალაქების ხედრითი წილის გაზრდის შესახებ. ვიმედოვნებთ, რომ ეს იქნება ეკონომიკური მექანიზმი, რომელიც ხელს შეუწყობს ადგილობრივ ეკონომიკაში დასასერიულთა ტექნიკური და პროფესიული კვალიფიკაციის ამაღლებას.

ადგილობრივი კომპანიების პოტენციალის მაღალების ხედრითი წილის გაზრდის შესახებ. ვიმედოვნებთ, რომ ეს იქნება ეკონომიკური მექანიზმი, რომელიც ხელს შეუწყობს ადგილობრივ ეკონომიკაში დასასერიულთა ტექნიკური და პროფესიული კვალიფიკაციის ამაღლებას.

ადგილობრივი კომპანიების

პოტენციალის მაღალებისკენ მიმართული

ჩვენი ძალისხმეულის ნაწილია ჩვენი

და ჩვენი პარტნიორების ფინანსური

მხარდაჭერით საქართველოში გახნილი

პროექტებს მართვის კოლეჯი, სადაც

მსმენელებს პროექტების მართვის ყველა

ასპექტს შეასვლიან. ვრცლად კოლეჯის

ფუნქციონირების პირველი წლის

შედეგების შესახებ იხილეთ ამ ანგარიშის

თავში – „ადგილობრივი რესურსის“.

უსაფრთხო და საიმედო ენერგორესურსები

როგორ უზრუნველყოფს
BP საქართველოში
მისი ოპერაციების
უსაფრთხოებასა და
საიმედოობას?

მსოფლიოს ნებისმიერ წერტილში BP-ის
საქმიანობის ამოსავალი პრინციპია – არც
ერთი უბედური შემთხვევა, არავითარი
ზიანი ადამიანებსა და გარემოს. ამ
პრინციპის დაცვაში გვეხმარება მართვის
თანმიმდევრული მეთოდები, კვალიფიკაციის
მაღლების უწყვეტი პროცესი, რისკების
მართვის მკაფირად განსაზღვრული სისტემა
და მუდმივი სწრაფვა საწარმოო პროცესების
სრულყოფისკენ.

ფოტოებზე

- 1 სარემონტო-პროფილაქტიკური სამუშაოები ბაქო-თბილისი-ჯერაბინის მილსადენის პირველ ნავობასაქმი სადაც უზე
- 2 უსაფრთხოების შემოწმება ბაქო-თბილისი-ჯერაბინის მილსადენის მეორე ნავობასაქმი სადაც უზე
- 3 საგზაო უსაფრთხოების პროექტი
- 4 ოფისის შენობა სუფლის ტერმინალზე

→ საიმედო ოპერაციები
www.bpgeorgia.ge

შრომის უსაფრთხოების მაჩვენებლები

საქართველოში უკვე ზედიზედ მესამე წელი სრულდება შრომის უნარის დაკარგვის გამო გაცდენილი სამუშაო დღეების წლოვანი მაჩვენებლით. სანარმოო ტრაგების რაოდენობა 2008 წელს აღრიცხული ხუთი შემთხვევიდან სამამდე შემცირდა. შესაბამისად, ნაკლები იყო აღრიცხვადი ტრავების სიხშირის წლიური მაჩვენებელი, რომელიც უსაფრთხოების ერთ-ერთი უმნიშვნელოვანესი კრიტერიუმია. ასევე იყო ავტოსატრანსპორტი შემთხვევების რაოდენობისა და საერთო სიხშირის მაჩვენებლებმა. მიუხედავად იმისა, რომ უსაფრთხოების ერთი ინციდენტიც კი ბევრია, მთლიანობაში, შეიძლება ითქვას, რომ 2009 წელი უსაფრთხოების დადებითი მაჩვენებლებით დარწულდა.

ჩვენი აზრით, 2009 წელს აღნიშნული ექსპლუატაციის ეფექტურობის მაღალი მაჩვენებლების თანხვედრა უსაფრთხოების ასეთივე მაღალ მაჩვენებლებთან შემთხვევითი არ არის: უსაფრთხოება და მუშაობის ეფექტურობა მონეტის ორი მხარეა. ამ კონცეფციას ამკვიდრებს ნარმოების მართვის სისტემა (OMS), რომელიც ამჟამად BP-ის ობიექტებზე ინერგება მთელი მსოფლიოს მასშტაბით, ვინაიდნ მასში თავმოყრილი შრომის უსაფრთხოებისა და გარემოს დაცვის სფეროების დეტალური მოთხოვნები და სტანდარტები BP-ში მუშაობის თანმიმდევრული პროცესის ჩამოყალიბებას ისახავს მიზნად. 2009 წელს, BP საქართველოს მასტერაბით OMS-ის დანერგვის მოსამზადებელი ეტაპის ფარგლებში, კომპანიაში ამჟამად მოქმედი პროცედურები დოკუმენტურად აღირიცხა.

უსაფრთხოების მაღალი მაჩვენებლების შესანარჩუნებლად, აუცილებელია მუდმივი ფურადება ინდივიდუალური უსაფრთხოებისა და სანარმოო პროცესების უსაფრთხოების მიმართ. სადაც ამის საჭიროება არსებობდა, კომპანიაში მოქმედი პროცედურები და სტანდარტები BP ჯგუფის დასატრაშორისო მოწინავე პრატიკის მოთხოვნებს მიუსადაგეთ. მაგალითად, 2009 წელს დანერგა სავალდებული შედეგით მოთხოვნათა სისტემა, რომელიც რისკების ფრონტის სწორი და მართვას შეეხება. რისკების ანალიზის ეს პროცესი ხელს უწყობს რასების გამოვლენას, შეფასებასა და პრევენციული ღონისძიებების განასაღვრას.

კომუნიკაციის ეფექტური მექანიზმების არსებობას არსებით მინიშვნელობა აქვს შრომის უსაფრთხოების სფეროში. ინფორმაციის გავრცელებას ვაზდენთ ყოველკორეული ცირკულარების მეშვეობით. თანამშრომლებს საკვანძო სფეროებში უტარდება განერმორებითი ტრენინგები, სადაც განსაკუთრებული აქცენტი კეთება უსაფრთხო მუშაობის მინიშვნელობაზე. ტრენინგები მოიცავდა შემდეგ სფეროებს: ინციდენტების შედეგად მიღებული გამოცდილება, ხანძირებათან და აფეთქებებთან დაკავშირებული ინდივიდუალური და საწარმოო უსაფრთხოების საკითხები, ავტორანსპორტის მართვის უსაფრთხოება, ტვირთანევის ოპერაციების უსაფრთხოება, მხუთავი აირის საფრთხისგან დაცვა, უსაფრთხოება ითვისებში და უსაფრთხოების სფეროს სხვა აქტუალური საკითხები.

დასავლეთის მიმართულების საექსპორტო შილსადენისა და სუფსის ტერმინალის ოპერაციებში დანერგა მუშაობის უსაფრთხოების ინტეგრირებული სისტემა (ISSOW), რომელიც უკვე წარმატებით გამოიყენება ბაქო-თბილისი-ჯეიპანის ნავთობსადენსა და სამხრეთ კავკასიურ გაზადენზე. ეს ელექტრონული სისტემა უზრუნველყოფს სამუშაო მიზეულებების რისკების შემცირებას, რადგან სამუშაოს დაგეგმვისა და სამუშაოს კონტროლის პროცედურები უფრო ორგანიზებულად და კოორდინირებულად სრულდება.

ისევე როგორც ნებისმიერ სხვა სფეროში, უსაფრთხოების საკითხში ყურადღების შესუსტება დაუშვებელია. უსაფრთხოების თითოეული ინციდენტი გარკვეულ გამოცდილებას გვქენს. ჩვენ სრულფასოვნად ვიძიებთ ინციდენტებს, ვცდილობთ გავაკეთოთ სწორი დასკვნები და მივმართავთ ზომებს, რომ მომავალში მსგავსი შემთხვევები თავიდან ავიცილოთ. ინციდენტების გამოციდების შედეგად, აუდიტის, შემონბების, რისკის შეფასების, ხელმძღვანელობის შეხვედრებისა და დაგეგმვის პროცესში დასახული ყველა ქმედება დოკუმენტურად აღირიცხება და სრულდება. 2009 წლის ბოლოს სტერილური ღონისძიება არ ერთი შეუსრულებელი ღონისძიება არ ირცხობოდა კომპანიის შიდა აღრიცხვის სისტემაში – Traction.

უსაფრთხოების სისტემისა და ექსპლუატაციის ოპერაციების აუდიტი

ჩვენი უსაფრთხოების სისტემა და ექსპლუატაციის ოპერაციები მეტად და დეტალურ შიდა კონტროლს ექვემდებარება. 2009 წლის იანვარში BP ჯგუფის სპეციალისტებმა ჩაატარეს ჩვენი უსაფრთხოების სისტემისა და ოპერაციების აუდიტი. BP ჯგუფის სტანდარტებთან შედარების საფუძველზე, გაიცა მთელი რიგი რეკომენდაციები, რომელთა უმრავლესობა შესრულებულია და მათი შესრულება დადასტურებულია აუდიტორების მიერ, გარდა გრძელვადიანი რეკომენდაციებისა, რომელთა შესრულება 2010 და 2011 წლებში არის დაგეგმილი. აუდიტის მოსამზადებელი პერიოდი, უშუალოდ აუდიტის მმდინარეობა და მისი შედეგების შეჯამების პროცესი ჩვენთვის ძალზე ფასეული გამოცდილება იყო.

2009 წელს ჩვენი ავტოტრანსპორტის მართვის უსაფრთხოების ზომები შეამონა აზერბაიჯანელ კოლეგებისგან შემდგარმა ჯგუფმა. კომპანიის ცენტრალური ოფისის ჯანდაცვის სფეროს რეგიონულმა მრჩეველმა კი შეამონა გადაუდებელი სამედიცინო დაბმარების ღონისძიებათა კომპლექსი, რომელიც ჩვენს ობიექტებზე არსებობს.

დედამიწის გარშემო – ავტოსაგზაო შემთხვევების გარეშე

BP საქართველოს მძღოლმა – ალექსი ჭალაგანიძემ, BP-ში მისი მუშაობის პერიოდში, ავტოსაგზაო შემთხვევების გარეშე დაახლოებით ერთი მილიონი კილომეტრი, ანუ დედამიწის გარშემო ოცდახუთვერ მოგზაურობის ტოლის.

ალექსიმ BP-ში მუშაობა 1996 წელს, ბაქო-სუფსის ნავთობსადენის მშენებლობის დროს დაიწყო. თავდაპირველად ის BP-ის კონტრაქტორად, თავისი კერძო ავტომანქანით მუშაობდა, „ველოციაზე“, ამბობს ტრანსპორტის განყოფილების ხელმძღვანელი სალომე კობალაძე. „ამ ცამეტი წლის განმავლობაში ლექსომ ასეულობით რეასი შეასრულა ისე, რომ არც ერთი ავტოსაგზაო შემთხვევა არ ჰქონია. ბევრი თანამშრომელი ემადლილერება მას უსაფრთხო მგზავრობისა და პროფესიონალურად და კოორდინირებულად სრულდება.“

**BP-ის ავტომანქანების
სიჩქარის,**
ადგილმდებარეობისა და
მძლოლის კონტროლი
„ონლაინ“ რეჟიმში
ავტომატურისა და
მართვის უსაფრთხოება

ავტომატიზაციის მართვის უსაფრთხოება

საქართველოში ჩვენს ოპერაციებთან დაკავშირებულ უსაფრთხოების რისკებს მორის ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი ადგილი უკავია საგზაო მოძრაობას, რაც არა მარტო ჩვენი ავტომატიზაციის მოძრაობის ინტენსივობით არის გამოწვეული (2009 წელს ჩვენმა თაანამშრომლებმა რვა მილიონ კილომეტრზე მტერი გაიარეს), არამედ იმითაც, რომ ქვეყნის მასშტაბით გზების მდგრამარეობა და საგზაო მოძრაობის წესების ცოდნის დონე არასახარბიელოა. 2009 წელს ჩვენი საქმიანობის პროცესში ორი ავტოსატრანსპორტი შემთხვევა მოხდა, თუმცა არც ერთ შემთხვევას სხეულის დაზანება არ მოჰყოლია.

უსაფრთხოების სისტემებისა და ექსპლუატაციის ოპერაციების აუდიტის ჯგუფმა დადგებითად შეაფას BP საქართველოში დანერგილი კონტროლის სისტემა, რომლითაც „ონლაინ“ რეჟიმში მიმდინარეობს ავტომანქანის სიჩქარის, ადგილმდებარეობისა და მძლოლის მოქმედების კონტროლი.

სისტემატურად ვატარებთ საინფორმაციო კამპანიებს მართვის უსაფრთხოების საკითხებზე. 2009 წელს ყურადღება გავამახვილეთ ისეთ თემებზე, რომელიცაა ავტომატიზაციის მართვა ზამთრის პირობებში, ქვეითად მოსიარულეთა უსაფრთხოება, სიცოცხლისთვის საშიში ავტოსაგზაო შემთხვევების პრევენცია. მძლოლებს პერიოდულად, შემთხვევითი შერჩევის პრინციპით, უტარდებათ შემოწმება ალკომილის მოხმარებასა და სიჩქარის გადაჭარბებაზე. პერიოდულად მოწმდება მძლოლების პროფესიული უსაფრთხოები.

თანამშრომლობა ადგილობრივ კონტრაქტორებთან შრომის

უსაფრთხოების სფეროში

2009 წლის განმავლობაში სისტემატურად იმართებოდა უსაფრთხოების თემებისადმი მიძღვნილი ლონისძიებები, ჩვენი კონტრაქტორების კომპანიების ხელმძღვანელი პირების მონახილეობით. ენცობოდა უსაფრთხოების სფეროს ხელმძღვანელი გუნდის შეხვედრები, სადაც ხდებოდა რისკებისა და ინციდენტების გაანალიზება, დადგებთი გამოცდილებს გაზიარება. უსაფრთხოების საკითხებს მიეძღვნა გასვლითი შეხვედრები, კონტრაქტორი კომპანიების მონაწილეობით, მილასადნების რამდენიმე ობიექტზე, სადაც შემნებლობის პროექტების უსაფრთხოების ჯგუფის წევრები და კონტრაქტორების ხელმძღვანელი პირები ერთობლივად განიხილავდნენ ჯანმრთელობის, შრომის უსაფრთხოებისა და გარემოს დაცვის სფეროს (HSE) ამა თუ ისტანდარტის დახვენისა და სტანდარტის მოთხოვნების უკეთ შესრულების გზებს. ხელმძღვანელობის მხრიდან უსაფრთხოების სფეროზე ყურადღების გამახვილების ასეთი მაგალითები კიდევ უფრო ნათლად ნარმოაჩნის შრომის უსაფრთხოებისა და გარემოს დაცვის მნიშვნელობას ობიექტებზე მომუშავე პერსონალისთვის. უსაფრთხოების სფეროში მიღწეული განსაკუთრებული შედეგებისათვის ჩვენ ყოველწლიურად ვაჯილდოებთ ყველაზე ნარმატებულ კონტრაქტორს BP საქართველოს მიერ დაწესებული სპეციალური ჯილდოთი.

ჯანმრთელობის დაცვა

თანამშრომლების ჯანმრთელობასთან დაკავშირებული რისკ-ფაქტორების შესაფასებლად ჩვენ შიდა პროცედურებს ვიყენებთ. ჩვენს საქმიანობასთან დაკავშირებული რისკები მრავალ სხვადასხვა სფეროს მოიცავს, მათ შორისაა, მმაურის დონე, სურათის უვრებლობა, სასმელი წყლის ხარისხი. შეფასების პროცედურების მეშვეობით ვასაზღვრავთ ამა თუ იმ რისკის დონეს და საფრთხეებზე რეაგირების ღონისძიებებს.

რეაგულარული საინფორმაციო სემინარების მეშვეობით, თანამშრომლებს აქტიურად მოუკუნოდებთ, რომ იზრუნონ საკუთარ ჯანმრთელობაზე. წლის განმავლობაში ყურადღება გავამახვილეთ მოწევის მარტინილობის კაშპანიასა და კარდიოლოგიური დაავადებების პროფილაქტიკაზე (კამპანია – „მოუკუთხოვთ გულს“). სათანადო ყურადღებას ვაქცევთ ჩვენს მზადყოფნას, რომ წინ ალვუდგეთ ფრინველის გრიპის მსგავსი მასშტაბის გამოწვევებს.

2009 წელს განვაახლეთ პანდემიებზე რეაგირების ღონისძიებათა გეგმა და, ჩვენი მზადყოფნის შესამოწმებლად, ჩავატარეთ რეაგირების სავარჯიშო ღონისძიება.

რეაგირება საგანგებო სიტუაციებზე

რისკების მართვის სტრატეგიის ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი კომპონენტია საგანგებო სიტუაციებზე რეაგირების უნარი – იქნება ეს ჯანმრთელობის, უსაფრთხოების, უშიშროებისა თუ გარემოს დაცვის სფეროებში, ხოლო ამ უნარის განმტკიცებისათვის აუცილებელია წვრთნა და მუდმივი მზადყოფნა.

2009 წელს ჩავატარეთ ზღვაში ნავთობის დალვრაზე რეაგირების საწყისი ლონისძიება სუფსის ტერმინალზე და ანტიფრიციული ქიმიური რეაგენტის დალვრის ინციდენტზე რეაგირების სწავლება ბაქო-თბილის-ჯეიპინის ნავთობსადენის სადურებზე. აგრეთვე ჩავატარეთ დალვრაზე რეაგირების სავარჯიშოების საზღვრის გადაკვეთით, რომელშიც მონაწილეობდნენ საქართველოსა და თურქეთის დალვრაზე რეაგირების ჯგუფები. გადაისინჯა ინციდენტებსა და საგანგებო სიტუაციებზე რეაგირების გეგმები, ტრენინგები ჩაუტარდათ ინციდენტების მართვის ჯგუფის (IMT) წევრებს. ინციდენტების მართვის ჯგუფი უკვე მთლიანად ადგილობრივი კადრებით არის დაკამატებული.

გარემოს დაცვა

2009 წელს ნარმატებით დასრულდა და დაიხურა გასულ წლებში ნაკისრ ვალდებულებებთან დაკავშირებული რამდენიმე საკითხი.

2009 წლის ივნისში ჩატარდა კრედიტორების რიგით მეთერთმეტე აუდიტი, რომელსაც, კრედიტორების სახელით, დამოუკიდებელი გარემოსდაცვითი კონსულტანტი ატარებს. აუდიტის ფარგლებში შემოწმდა მილსადენების ოპიექტებიც. აუდიტის პროცესში არ გამოვლენილა რაიმე შეუსაბამობა ბაქო-თბილისი-ჯეიპინის მილსადენის პროექტის გარემოსდაცვით და სოციალურ სფეროში ნაკისრ ვალდებულებებთან. გასული წლების დასკვნები აღნიშნული შეუსაბამობა, რომელიც უკავშირდებოდა არასახიფათო ნარჩენების განთავსების საკითხს, დახურულად და შესრულებულად გამოცხადდა მას შემდეგ, რაც 2009 წლის მაისში ექსპლუატაციაში შევიდა BP-ის არასახიფათო ნარჩენების ნაგავსაყრელი. შეუსრულებელ რჩება ვალდებულება, რომელიც უკავშირდება გაფრქვევებს წერტილოვანი წყაროებიდან, თუმცა მიმდინარეობს ამ გაფრქვევების სისტემატური მონიტორინგი.

ჩვენს გარემოსდაცვით პოლიტიკას საფუძვლად უდევს სისტემური მიდგომა ჩვენი ოპერაციებისადმი. 2009 წლის ოქტომბერში ჩატარდა დამოუკიდებელი აუდიტი, რომლის შედეგად არ გამოვლენილა საქართველოში მილსადენების პროექტების ეკოლოგიური მართვის სისტემასთან დაკავშირებული დალვევები, ხოლო BTC/SCP და ბაქო-სუფსის მილსადენების ოპერაციებმა კვლავ ნარმატებით გაიარა სერტიფიცირება საერთაშორისო ეკოლოგიური მართვის სისტემის სტანდარტის – ISO 14001-ის მიხედვით.

საგზაო უსაფრთხოების სწავლება სკოლებში

2008 წელს განხორციელებული პილოტური პროექტის წარმატებული გამოცდილების გათვალისწინებით, პროექტის – „საქართველოს ალიანსი უსაფრთხო გზებისთვის“ ფარგლებში იგეგმება საქართველოს მოზარდ თაობაში საგზაო უსაფრთხოების წესების ცოდნის დონის ამაღლება და მძლლობებს შორის უსაფრთხოების ღვედის მოხმარების კულტურის დამკვიდრება.

პროექტს ახორციელებს ფონდი „პარტნიორობა საგზაო უსაფრთხოებისთვის“ – არამომგებიანი ორგანიზაცია, რომელიც პოპულარიზაციას უწევს საგზაო უსაფრთხოებას, საგანმანათლებლო და საინფორმაციო-პროპაგანდისტული პროექტის განხორციელების გზით. პროექტი მრავალი ქართული და უცხოური ორგანიზაციის მხარდაჭერით სარგებლობს, მათ შორის არაინ პროექტის ძირითადი დონორები – აშშ-ის საერთაშორისო განვითარების სააგენტო, BP და „საერთაშორისო სავტომობილო ფედერაციის“ ფონდი (FIA Foundation) – დიდ ბრიტანეთში რეგისტრირებული საქველმოქმედო ორგანიზაცია, რომელიც მსოფლიოს მასშტაბით ახორციელებს ლონისძიებათა პროგრამას საგზაო უსაფრთხოების, გარემოს დაცვისა და ეკოლოგიურად მდგრადი ტრანსპორტის სფეროებში, აგრეთვე, აფინანსებს სპეციალიზებულ კვლევებს ავტოსპორტის უსაფრთხოებაში.

2009 წელს დაწყებული ეს საგანმანათლებლო პროექტი 48 სკოლის 20 ათას მოსანავლეს მოიცავს და მიზნად ისახავს მოსწავლეებს გათვითცნობიერებას გზებზე არსებულ საფრთხეებმით, როგორც ქვეითად სიარულის დროს, ისე ავტოტრანსპორტის მართვისა. საგზაო უსაფრთხოების კამპანიის დროს გამოიყენება ბუკლეტები, პლაკატები, ფოტომასალა, ვიდეოროლები, ლონისძიებები, თვალსაჩინოდ არის წარმოდგენილი საფრთხეები და მათი თავიდან აცილების ხერხები. გარდა ამისა, გრძელდება მუშაობა, რომ 2010 წლის სექტემბრიდან საგზაო მოძრაობის გაკვეთილები სკოლების ეროვნულ სასწავლო გეგმაში იქნეს შეტანილი.

პროექტის დირექტორის, ეკა ლალიაშვილის განცხადებით, „პილოტური პროექტის ფარგლებში საინფორმაციო კამპანია მოიცავა 48 სკოლის 8-9 წლის ასაკის მოსწავლეები. ჩვენი კვლევებით, პროექტის ფარგლებში ჩატარებული კამპანიის შედეგად, საგზაო მოძრაობის წესების ცოდნის დონე ბავშვებს შორის 38%-ით არის გაზრდილი. ეს იმედის მომცემი დასაწყისია, მაგრამ უდიდესი ძალისხმევა გვეპართებს, ჩვენს პარტნიორებთან ერთად, რომ უკეთეს შედეგს მივაღწიოთ. BP-ის მონაწილეობა ამ პროექტში უაღრესად ფასეულია არა მხოლოდ ფინანსური მხარდაჭერის თვალსაზრისით, არამედ იმ თვალსაჩინო მავალითის გამო, რომელსაც BP საკუთარი საქმიანობით იძლევა, რომელშიც საგზაო მოძრაობის უსაფრთხოებას ერთ-ერთი უდიდესი ადგილი უკავია“.

ნარჩენების მართვა
BP-ის ასემიანობის პროცესში
ნარმოშობილი ნარჩენების განთავსების
საკითხი აქტუალური გახდა BP-ის
საქართველოში შემოსვლისთანვე, 1990-
იან წლების შუა პერიოდში. სანარმოო
ნარჩენების მოცულობა საგრძნობლად
გაიზარდა ბაქო-თბილისი-ჯეიპანის
ნავთობსადენისა და სამხრეთ კავკასიური
გაზსადენის მშენებლობის დროს და
მშენებლობის მომდევნო პერიოდში, რის
გამოც ნარჩენების განთავსების საკითხი
კიდევ უფრო მნვავდე დაისვა.

რამდენიმე წლიანი მუშაობის
შემდევ, 2009 წლის მაისში
ექსპლუატაციაში გაშვა BP-ის მყარი
არასახიფათო ნარჩენების ნაგავსაყრელი,
რომელიც პირველი ევროკავშირის
სტანდარტებით მოწოდილი
ნაგავსაყრელია საქართველოში. ამ
ობიექტის ამოქმედებას წინ უძღვდა
ნაგავსაყრელის შესაფერის
ტერიტორიის შერჩევა და მინის
ნაკვეთის შესყიდვა, კვალიფიციური
კონტრაქტორების მომზადება და
კონტრაქტის გაფორმება, ბუნებრივ და
სოციალურ გარემოზე ზემოქმედების
შეფასების მომზადება, საჯარო
კონსულტაციების გამართვა, უსაფრთხო
პროცედურების დაწერება ნარჩენების
დროებითი შენახვის პუნქტები,
მთავრობისგან მშენებლობის ნებართვისა
და საჭირო ლიცენზიების მოპოვება,
და ბოლოს, უშუალოდ სამშენებლო
სამუშაოები. ამ ობიექტის ამოქმედება
ნიშნავს, რომ ჩვენ მიერ ნაკისრ
კალდებულება, რომელიც ნარჩენების
შართვის სათანადო პრაქტიკის დაწერებას
ითვალისწინებდა, წარმატების არის არა

ამ ნაგავსაყრელის მშენებლობასთან
ერთად, ჩვენ და ჩვენმა პარტნიორებმა
ბაქო-თბილისი-ჯეიპანისა და სამხრეთ
კავკასიური მილსადენების კომპანიებში,
ავიდეთ ვალდებულება, რომ დავეხმაროთ
საქართველოს მთავრობას, რათა
ქ. რუსთავთან, BP-ის ნაგავსაყრელის
სიახლოეს, მოენტის ეროვავშირის
სტანდარტების შესაბამისი მუნიციპალური
არასახიფათო ნარჩენების ნაგავსაყრელი.
2009 წელს ევროპის რეკონსტრუქციისა
და განვითარების ბანკთან გაფორმდა
ხელშეკრულება ამ ინიციატივის
დაფინანსების თაობაზე. პარტნიორების
სახელით, BP-მ აიღო ვალდებულება,
რომ 1,1 მილიონი ლოდარის ოდენობის
გრანტით დააფინანსება მუნიციპალური
ნაგავსაყრელის მშენებლობას, ხოლო
ეკორძანებისა და სხვა საფინანსო
ინსტიტუტების ერთობლივი დაფინანსება
დაახლოებით 3,5 მილიონ ლოდარს
შეადგენს.

ISO სტანდარტის სასერტიფიკაციო
აუდიტის ფარგლებში ბაქო-სუფსის
ნავთობსადენის ობიექტების
დათვალიერების შემდეგ აღინიშნა,
რომ ამ ობიექტებზე სისუფთავისა
და ზოგადი ნესრიგის დაცვა მაღალ
დონეზეა აყვანილი. აუდიტის დასკვნაში
აღინიშნულია, რომ შემოწმების დროს
ნარჩენების ყველა ურნა და კონტეინერი
სათანადო იყო მარკირებული, ნარჩენების
დახარისხებული იყო შესაბამისი
ნარჩენების მქონე კონტენერებში.
სტანდარტების მაღალ მოთხოვნებს
აკმაყოფილებდა ქიმიკატების შენახვის
პირობებიც.

ეკოკომპენსაცია
საქართველოს მთავრობასთან მივაღწიეთ
პრინციპულ შეთანხმებას მილსადენების
მშენებლობის დროს გაკაფული ტყის
ეკოკომპენსაციის საკითხზე.
ეკოკომპენსაციის სხვადასხვა
ვარიანტის დეტალურ განხილვისა და
ხანგრძლივი მოლაპარაკებების შედეგად,
მთავრობასთან მიღწეულ იქნა შეთანხმება,
რომ BP 3,5 მილიონი დოლარით
დააფინანსებას პროექტს, რომელიც
სათაფლის სახელმწიფო ნაკრძალის
ინფრასტრუქტურის გაუმჯობესებას
ითვალისწინებს. დაფინანსების თანხა
ამ საერთაშორისო პალეონტოლოგიური
მნიშვნელობის მქონე დაცული
ტერიტორიის მოვლა-შენარჩუნებისა და
კეთილმოწყობის სამუშაოებს მოხმარდება.

გარემოს დაცვის სისტემური მენეჯმენტი

2009 წელს ნარჩენების მართვისა
და ეკოკომპენსაციის საკითხებში
მიღწეული მნიშვნელოვანი წინსვლის
გარდა, აღსანიშნავია აგრეთვე ჩვენი
ყოველდღიური ძალისხმევა, რომ
ნებისმიერი სამუშაოს შესრულებისას
ვიმოქმედოთ პასუხისმგებლობით
და უზრუნველვყოთ სათანადო
გარემოსდაცვითი სტანდარტებისა და
ნორმატივების ზედმინევნით დაცვა.

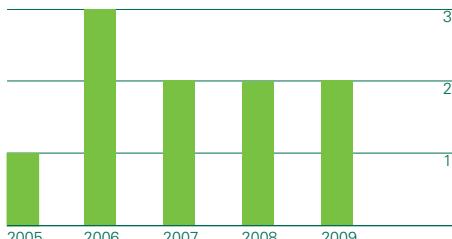
BP-ის თანამშრომლები
სარემონტო-
პროფილუაქტიკური
სამუშაოების დროს
ბაქო-თბილისი-ჯგუპანის
მილსადების პირველ
ნავთობსაქართველოს

ჩვენი ობერაციების ეკოლოგიური უსაფრთხოება ჩვენი საქმანობის ლიცენზიის განუყოფელი ნაწილია და მით უფრო მეტ მნიშვნელობას იძებს, თუ გავითვალისწინებთ, რომ ჩვენი მიღლასადნები კეთს რამდენიმე დაცულ ტერიტორიას, რომელთაგან ზოგიერთს IUCN-ის საკიონსერვაციო სტატუსი გააჩინია. ჩვენ მიერ განხორციელებული მშენებლობის პროექტების უმრავლესობა გარემოს დაცვის მოთხოვნებით არის ნაკარანახევრი, მათ შორისაა, ნავთობის ჩამოსაცლელი რეზერვუარი და მეორადი შემაკავებელი ობიექტები მიღლასადნების კოდანას მონაკვეთზე. გარდა ამისა, მიღლასადნების ნალკის რაიონზე გამავალ მონაკეთზე, როგორც ეკოლოგიურად ერთ-ერთ უმნიშვნელოვანეს ტერიტორიაზე შემოიღებული გაუონხვის დეტექტირების დამატებითი ღონისძიებები უზრუნველყოფს, რომ, ჩვენი ობიექტების ეფექტური ექსპლუატაციის პარალელურად, გარემოს დაცვის მოთხოვნები სრულად იყოს გათვალისწინებული.

თავისთვავად, ყველა ამ პროექტის
დანიშნულება გარემოს დაცვაა, თუმცა
ამ პროექტების ფარგლებში დამატებით
სრულდება ეკოლოგიური გარემოს
გასაუმჯობესებელი სხვადასხვა სამუშაო,
როგორიცაა, მაგალითად, პროექტების
ჯგუფის მიერ ფლორის იშვიათი
სახეობების გადარცვა ბაკურიანის
ტერიტორიაზე, ბოლოგიური აღდგენის
სამუშაოების ჩატარება მშენებლობის დროს
ადგილობრივი კონტრაქტორების მიერ
დროებით დაკავებულ მინის ფართობებზე,
მათ შორის, აღჭურვილობისა და მიღების
დროებითი დასაწყობებისა და სამშენებლო
ნარჩენების დროებითი განთავსების
ადგილებში. ნავთობის ჩამოსაცლელი
რეზირვუარის ტერიტორიაზე დავთესეთ
ბალახი და ჩატარეთ ლანდშაფტის
ჰარმონიზაციის სხვა სამუშაოები,
რითაც, შეძლებისდაგვარად, შევამცირეთ
ვიზუალური ზემოქმედება გარემოზე.

ნავთობის დაღვრის ინციდენტები
2009 წელს დამაკამაყოფილებელი იყო
ერთ-ერთი ძირითადი გარემოსდაცვითი
მაჩვენებელი, რომელიც ნავთობის
დაღვრების ინციდენტების რაოდენობას
უკავშირდება. წლის განმავლობაში
აღინიშნა დაღვრის ორი ინციდენტი
და ორივე მათგანი მიღლადენზე
უკანონო მიერთების მცდელობით იყო
გამოწვეული. მოუხედავად იმისა, რომ
არაერთ ღონისძიებას ვატარებთ ამ
უკანონო საქმიანობას პრევენციისთვის,
ამ ინციდენტების სრული აღკვეთა
სცდება ჩევნი პირდაპირ კონტროლის
სფეროს. ორივე შემთხვევაში მოვახდინეთ
დაღვრაზე რეაგირების ჯგუფების
მობილიზება და გავატარეთ დაღვრის
შედეგების სალიკვიდაციო ქმედითი
ღონისძიებები, მოვახდინეთ დაღვრილი
მოცულობის უმეტესი ნაწილის
შეკავება და შეგროვება, გავწმინდეთ
დაბინძურებული ტერიტორია და
მინიმუმამდე შევამცირეთ მაგნე
ზემოქმედება გარემოზე.

ნავთობის დაღვრის ინციდენტების რაოდენობა 2005-09

ჩამდინარე ცყლების გამომენდი სისტემაპი

იგეგმება ჩამდინარე წყლების გამწმენდი
სისტემების მოწყობა ბაქო-თბილისი-
ჯეივანის ნავთობსადენის ნავთობსაქაჩი
სადგურებსა და ნავთობსადენის სხვა
ობიექტებზე. მე-2 ნავთობსაქაჩი სადგურისა
და წალკაში მდგბარე ნავთობის დაღვრაზე
რეაგირების ბაზის ტერიტორიაზე
დავამონტაჟეთ და ექსპლუატაციაში
გაფუძვით ჩამდინარე წყლების გამწმენდი
სისტემები, მათ შორის, მბრუნვი
ბორცილტრი და მისთვის განკუთვნილი
ტუმბორები, მილგაყვანილობა და დამხმარე
გამწმენდი მოწყობილობა. ამ დანადგარში
გამწმენდილი წყლის მეორადი ბუნებრივი
გამწმენდისთვის დანადგარის დაბოლოებაზე
ხელოვნურად გაკავშირეთ ლელიანი.

მიწის საფარის აღდგენა და პიომრავალფეროვნების დაცვა

ნავთობსადენისა და გაზსადენის
სამშენებლო დერეფანში და დროებითი
ობიექტების ტერიტორიაზე გრძელდება
მინის საფარის კომპლექსური აღდგენის
ღონისძიებათა პროგრამა, რომელიც
ითვალისწინებს ბიოლოგიურ აღდგენას,
ბალასის თესვას და დაკვირვებას
ეროზიულ უბნებზე. მაგალითად,
მშენებლობის დასრულების შემდეგ,
პირვანდელ მდგომარეობაში აღვადგინეთ
სამკილომეტრიანი გზა, რომელსაც
ნავთობის ჩამოსაცლელი რეზერვუარის
მშენებლობის დროს ვიყენებდით. ეროზის
განვითარების რისკის შესამცირებლად,
გზის გაყოლებით დავრგეთ მცენარეები.
ამისათვის შევარჩიეთ ამ ტერიტორიაზე
დარგვისთვის შესაფერისა ადგილობრივი
ჯიშები, განვითარებულ ნიადაგის
ოპტიმალური პირობების შექმნისა და
ტყის ჰაბიტატის აღდგენის მეთოდები.
2009 წლის შემოდგომაზე დავრგეთ შეიდი
ათასამდე ნერგი. ნერგების დარგვა 2010
ნელსაც გაგრძელდება.

ბაქო-თბილისი-
ჯვეიპანის მილსადენის/
სამხრეთ კავკასიური
გაზაფლნის პროექტის
ბიომრაცლფეროვნების
მონიტორინგის პროგრამა
– ზოოლოგიური
კომპონენტის წყლის
პაბიტურენტის კვლევა
წესიყლაბა: *Lindenia*
tetraphyla

ვაგრძელებთ BTC-ის გარემოსდაცვითი და სოციალური სამოქმედო გეგმის ეკოლოგიური კომპონენტის ფარგლებში ნაკისრი ვალდებულებების შესრულებას, რომელთა ნაწილია ფლორის იშვიათი სახეობების მრავალფეროვნების მონიტორინგი. 2009 წელს ჩატარებული მონიტორინგის მონაცემებზე დაყრდნობით, 2007 წელთან შედარებით, სახეობათა მრავალფეროვნების მხრივ არსებული მდგომარეობა გაუმჯობესებულია. BTC/SCP მილსადენების გასხვისების დერეფნის მიმდებარე ფართობებზე თავდაპირველ ჰაბიტატს დავუბრუნეთ მოყვავილე ბალაბის 11 იშვიათი სახეობა და ვაკირდებით მათი გახარების პროგრესს.

ეკო-პრემიების პროგრამა

2009 წელს გაიცა გრანტები ახალი სამწლიანი გარემოსდაცვითი ინიციატივის – „ეკო-პრემიების“ პროგრამის ფარგლებში, რომელსაც, ჩვენს პარტნიორებთან ერთად ვაზორციელებთ. ამ ინიციატივას ორი წლის განმავლობაში 600 ათასი დოლარით ვაფინანსებთ, ხოლო პროგრამის მიმდინარეობის მესამე წელს, დამატებით, 300 ათასი დოლარით დაფინანსების შესაძლებლობას განვიხილავთ. ამ ინიციატივის ფარგლებში, გარემოს დაცვის სფეროში მოღვაწე ორგანიზაციები წარმოადგენ პროექტებს ეკონომიკურ და გარემოს დაცვის სფეროებში, რომლებიც კონკრეტულ შედეგებზეა გათვლილი. პროგრამას ადმინისტრირებას უნევს „ევრაზიის თანამშრომლობის ფონდი“.

საკონკურსოდ წარმოდგენილი პროექტების თემატიკა მრავალფეროვანია. 2009 წელს დაფინანსებული პროექტები ბიომრაცლფეროვნების დაცვას, ეკოტურიზმისა და დაცული ტერიტორიების განვითარების ხელშეწყობას ისახავს მიზნად.

2009 წელს 51 საკონკურსო წინადადება იქნა წარმოდგენილი. წინადადებებს აფასებს უიური, რომელშიც შედიან მთავრობის შესაბამისი სფეროებისა და საერთაშორისო ორგანიზაციების წარმომადგენლები და დამოუკიდებელი ექსპერტები. შერჩევის მეორე ეტაპზე გასული პროექტებიდან გამარჯვებულს გამოავლენებ BP და „ევრაზიის თანამშრომლობის ფონდი“.

2009 წელს პრემიით აღინიშნა ხუთი პროექტი, მათ შორის, ხორბლის ადგილობრივი ჯიშების მარკეტინგული ქსელის აწყობა, ტურიზმის განვითარება დაცულ ტერიტორიებზე, საქართველოს ფლორის ზოგიერთი სახეობის კონსერვაცია და კომერციული გამოყენება, აჭარის ველური ფლორის ეკონომიკურად მნიშვნელოვანი სახეობების მოყვანისა და რეალიზაციის ხელშეწყობა, დაინტერესებული მხარეების ჩართვა საქართველოს დაცული ტერიტორიების განვითარების პროცესში.

ადამიანთა რესურსი

რას აკეთებს BP საქართველოში მისი თანამშრომლების კვალიფიკაციის ასამაღლებლად?

ჩვენი ბიზნესის სტაბილურობისთვის
უმნიშვნელოვანესია ჩვენი თანამშრომლების
რესურსი და მათი კვალიფიკაცია. მიგვაჩინა,
რომ საქართველოში მდგრადი ბიზნესის
ჩამოყალიბებისთვის აუცილებელია
ადგილობრივი თანამშრომლების
პროფესიული ზრდა და ისეთი ბიზნესგარემო
შექმნა, რომელშიც წინსვლის შესაძლებლობა
ყველას მიეცემა.

ფოტოებზე

- 1 ტემპერატურის გადამწყდის დაკალიბრება ბაქო-თბილისი-ჯეიპანის მილსადენის მეორე ნავთობსაქმის სადგურზე
- 2 სამუშაო პროცესის სუფნის ტერმინლანე
- 3 ძირითადი სატუმბო შენიბა ბაქო-თბილისი-ჯეიპანის მილსადენის პირველ ნავთობსაქმის სადგურზე
- 4 ნედლი ნავთობის რეზერვუარი სუფსის ტერმინალზე

ჩვენი თანამშრომლები
www.bpgorgia.ge

4

ქართველების ტერმინალი

სუფსის ტერმინალის მენეჯერი, ზაზა რამიშვილი პასუხისმგებელია ობიექტზე, რომელსაც ბაქო-სუფსის მილსადენით დღეში დაახლოებით 86 ათასი ბარელი ნავთობი მიეწოდება და სადაც, ჩვეულებრივ, კვირაში ერთი ტანკერი იტვირთება დაახლოებით 630 ათასი ბარელი ნავთობით.

ზაზა სპეციალისტი ქიმიკოსი და ინჟინერ-ტექნილოგია. მან კარიერა BP-ში 1998 წელს სუფსის ტერმინალზე სტაჟიორ-ოპერატორად მუშაობით დაიწყო. მოგვიანებით ის ექსპლუატაციის ზედამხედველი გახდა, ხოლო 2007 წელს ტერმინალის მენეჯერად დაინიშნა.

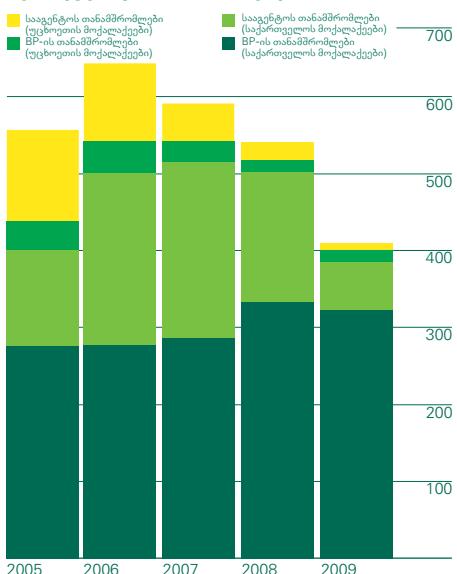
ამ ხნის განმავლობაში ზაზა კომპანიაში ბევრი ცვლილების მომსწრე გახდა, თუმცა ორი მოვლენა მისთვის განსაკუთრებით გამორჩეულია. პირველი არის სულ უფრო მეტი აქცენტის გადატანა შრომის უსაფრთხოებისა და გარემოს დაცვის სფეროზე. „გასული ორი ათწლეულის განმავლობაში, ჩვენს დარგში გაცილებით მეტი ყურადღება ეთმობა არა მხოლოდ მუშაობის საბოლოო მაჩვენებლებს, არამედ უშაულოდ სამუშაოს შესრულების პროცესს. პიტენციური საფრთხეების ანალიზი, უსაფრთხოების რისკების შეფასება, ყოველი სამუშაოს შესრულების მეთოდებზე დეტალური კონტროლის დაწესება BP-ში ჩვენი ყოველდღიური სამუშაოს განუყოფელი ნაწილია.“

მეორე მნიშვნელოვანი ცვლილება ტერმინალზე მომუშავე საქართველოს მოქალაქების გაზრდილ რაოდენობას უკავშირდება. „ჩემთვის, რა თქმა უნდა, ტერმინალის მენეჯერად მუშაობა ძალზე საამაყოა, თუმცა არანაკლებ საამაყოა, რომ სუფსის ტერმინალი უკვე მთლიანად საქართველოს მოქალაქეებით არის დაკომპლექტებული. ამ მხრივ ნინსვლა სახეზეა.“

კადრების ნაციონალიზაცია

2009 წლის ბოლოსთვის ადგილობრივი თანამშრომლების ხელშეკრულების მიღების შემადგენლობაში 95%-ს მიაღწია. 2004 წელს, როცა კადრების ნაციონალიზაციის ეტაპობრივი პროცესი დავიწყეთ, ეს მაჩვენებელი 73% იყო.

BP საქართველოს პერსონალის შემადგენლობა 2009 წელს

ჩვენი ამოცანაა, რომ, კომპანიაში ადგილობრივი თანამშრომლების რიცხვის ზრდასთან ერთად, ხელი შევუწყოთ მათი კვალიფიკაციის ამაღლებასა და პრიფესიულ ზრდას, რაც მათ ხელმძღვანელი თანამდებობების დაკავებაში დაეხმარება. ამჟამად კომპანიის ფინანსურ, კადრების, მარეგულირებელ ორგანოებთან ურთიერთობის, იურიდიულ, ბიზნესერვისების, ჯანდაცვის, შრომის უსაფრთხოებისა და გარემოს დაცვის, უშიშროების, სოციალური პასუხისმგებლობის, გარემოს დაცვისა და ექსპლუატაციის განყოფილებებს ადგილობრივი კადრები ხელმძღვანელობენ. წლის განმავლობაში ადგილობრივი თანამშრომლები დაინიშნენ აგრეთვე რამდენიმე შუალედური რგოლის ხელმძღვანელ თანამდებობაზე.

სტრუქტურული ცვლილებები კომპანიაში

გრძელდება გარდამავალი პროცესი, რომელიც BP საქართველოს მილსადენების სისტემების მშენებელი კომპანიიდან მილსადენების ოპერატორ კომპანიად გარდაქმნას გულისხმობს. ეს ცვლილება ჩვენი საქმიანობის სპეციფიკით არის გამოწვეული და თან ახლავს ცვლილებები კომპანიის საკადრო შემადგენლობაში, რადგან ოპერატორ კომპანიას განსხვავებული კვალიფიკაციისა და გამოცდილების მქონე საკადრო რესურსის ესაჭიროება.

2009 წელს შემცირდა ჩვენი თანამშრომლების საერთო რაოდენობა. ეს, ძირითადად ტრანსპორტისა და უშიშროების დაცვის ფუნქციების კონტრაქტორი კომპანიებისთვის გადაცემით იყო გამოწვეული, რაც 2009 წელს განხორციელდა. მშენებლობის პროექტების დასრულებასთან ერთად იკცხა. უცხოელები რჩებიან მხოლოდ ისეთ საპასუხისმგებლო თანამდებობებზე, რომლებიც მაღალ კვალიფიკაციას და ფართო გამოცდილებას მოითხოვს. ჩვენი მიზანია, რომ უზრუნველვყოთ ადგილობრივი კადრების პრიფესიულ ზრდა და კვალიფიკაციის მაღალება, რათა მომავალში მათ ამ თანამდებობებზე უცხოელები ჩაანაცვლონ.

ზრუნვა ჩვენს თანამშრომლებზე

ჩვენი თანამშრომლების შრომითი საქმიანობის გარდა, ჩვენ მათ პირად კეთილდღეობაზეც ვზრუნავთ. 2009 წელს შევქმენით „თანამშრომელთა დამხარების პროგრამა“ – სატელეფონო საკონსულტაციო მომსახურება, რომელიც თანამშრომლებს პირად ცხოვრებაში წარმოქმნილი სირთულეების დაძლევაში დაეხმარება. შეიქმნა ვებ-გვერდი, რომლითაც თანამშრომლებს მარტივად მიუწვდებათ ხელი ინფორმაციაზე, რომელიც შეეხება მათ მონანილეობას 2007 წელს ამოქმედებულ „დანაზოგის დაგროვების გრძელვადიან გეგმაში“. უფრო მოქნილი გავხადეთ სარეკრეაციო პოლისის პირობები, რომლის მიხედვით თანამშრომლებს უფრო მეტი თავისუფლება ენიჭებათ პოლისით გათვალისწინებული მომსახურების არჩევაში.

ლირსეული სამუშაო გარემო

ჩვენ მივისწრაფვით, რომ შევინარჩუნოთ ღია სამუშაო გარემო, სადაც ყველას პატივისცემით და ლირსებით ეპყრობია. 2009 წელს განვახლეთ და დავხვეწით „კომპანიის შინაგანაწესი“ – დოკუმენტი, რომელიც თავმოყრილია BP-ის თანამშრომლისთვის საჭირო ძირითადი ინფორმაცია კომპანიასთან შრომითი ურთიერთბობის სხვადასხვა ასპექტზე, თანამშრომლის უფლებებსა და მოვალეობებზე. აღსანიშნავია, რომ პირველად შევქმენით ამ ტიპის დამოუკიდებელი დოკუმენტი, ინგლისურ და ქართულ ენებზე, რომელიც კონკრეტულად საქართველოში BP-ის თანამშრომლებისთვის არის განკუთვნილი.

BP საქართველოს თანამშრომლები

	2005	2006	2007	2008	2009
საქართველოს მოქალაქეები	398	492	499	498	386
BP-ის თანამშრომლები	271	274	280	323	316
სააგენტოს თანამშრომლები	127	218	219	175	70
უცხოეთის მოქალაქეები	138	162	92	38	19
BP-ის თანამშრომლები	38	26	26	12	9
სააგენტოს თანამშრომლები	100	136	66	26	10
სულ თანამშრომლთა რაოდენობა	536	654	591	536	405

კვლავ დიდი ყურადღება ეთმობა BP-ის „ქცევის კოდექსის“ დაცვას. ჩვენი მისწრაფება ღია და სამართლოანი სამუშაო გარემოსადმი „ქცევის კოდექსზე“ არის დაფუძნებული. კოდექსი გამოხსატავს BP-ის თითოეული თანამშრომლის პირად ვალდებულებას, რომ იმოქმედოს კეთილსინდისიერად, განმარტავს რა ქცევის ნორმებს, რომელთა შესრულება მოეთხოვება ყველა თანამშრომელს ისეთ საკითხებთან დაკავშირებით, როგორებიცაა: ჯანმრთელობა, უსაფრთხოება, უშიშროება და გარემოს დაცვა; ურთიერთობა თანამშრომლებთან; საქმიანი პარტნიორები; მთავრობები და საზოგადოების ჯგუფები; კომპანიის აქტივები და ფინანსური წესრიგი. ჩვენ სავსებით ვაცნობიერებთ, რომ ამ სფეროში მომავალშიც სათანადო ყურადღება გვმართობას, რათა რეაგირების გარეშე არ დავტოვოთ საქმიანი ეთიკის დაცვასთან დაკავშირებული ყველა ის საკითხი, რომელსაც თანამშრომლები ყველნიური შიდა სერტიფიცირების პროცესში წამოჭრიან.

2009 წელს თანამშრომლებს შორის ჩატარებულმა გამოკითხვამ უჩვენა, რომ BP საქართველოს თანამშრომლები დარწმუნებულები არიან, რომ კომპანია, საკუთარი კომურციული მიზნების რეალიზაციისას, „ქცევის კოდექსსა“ და კანონის მოთხოვნებს წინა პლანზე აყენებს. კონფიდენციალურად გაცემული პასუხები მოწმობს, რომ თანამშრომლებს არ ეშინათ, რომ მათ პასუხი მოეთხოვებათ, თუ ხმამაღლა მიუთითებენ ნაკლოვანებებზე. თანამშრომელთა აზრით, ხელმძღვანელობა ცდილობს ხაზგასმით წარმოაჩინოს, რომ სამართლებრივი და ეთიკური წორმების დაცვა თითოეული თანამშრომლის მოვალეობაა.

ადგილობრივი რესურსი

როგორ მონაწილეობს კომპანია საქართველოს სოციალურ და ეკონომიკურ განვითარებაში?

ჩვენ მივისრნაფვით, რომ საქართველოში, ისევე როგორც ჩვენი საქმიანობის სხვა ქვეყნებში, ორმხრივად სასარგებლო ურთიერთობა ჩამოვაყალიბოთ ყველასთან, ვისაც ჩვენი საქმიანობა ამა თუ იმ ფორმით ეხება. ჩვენ ვცდილობთ გამოვეხმაუროთ ადგილობრივი საზოგადოებისთვის აქტიურურ საკითხებს და, თანამშრომლობის გზით, მონაწილეობა მივიღოთ ცალკეული ადამიანებისა თუ საზოგადოების ჯგუფების შესაძლებლობების გაფართოებასა და ადგილობრივი ინსტიტუტების განმტკიცებაში.

ფოტოებზე

- 1 პროექტების მართვის კოლეჯის კურსდამიარებულება
- 2 რძის გადამამუშავებელი საწარმო სოფელ წნიაში, ახალციხის რაიონი
- 3 ლექცია თბილისის ეკოტომიკის საერთაშორისო სკოლაში
- 4 საღმინსტრო აგრარულ მუსტორბა სოფელ მოლითში, ბორჯომის რაიონი

→ **სოციალური პროექტები**
www.bpgorgia.ge

სტრატეგია

2008 წელს პარტნიორებთან შევათანხმეთ საზოგადოების დაინტერესებულ ჯგუფებთან თანამშრომლობის ახალი სტრატეგია, რომლის პრაქტიკული ხორციელება 2009 წელს დაიწყეთ. 2009-2011 წლებში საქართველოში, ამ სტრატეგიით გათვალისწინებულ პროექტები, წლიწადში, საშუალოდ, 3 მილიონი დოლარის ინვესტირებას ვგეგმავთ.

ჩვენი ამოცანაა დადგებითი ურთიერთობის შენარჩუნება მოსახლეობასთან და მცორე და საშუალო ბიზნესებისთვის ხელსაყრელი გარემოს შექმნა ჩვენი ობიექტების მიმდებარე რაიონებში. ჩვენი ოპერაციების გეოგრაფიული მდებარეობისა და მეზობელი დასახლებების ეკონომიკური პროფილის გათვალისწინებით, სოფლად ჩვენი ინიციატივების ძირითადი თემა სოფლის მეურნეობის მდგრადი პროექტების რეალიზაცია იქნება.

ახალი სტრატეგიის ფარგლებში, პროექტების რეალიზაციის საწყის ეტაპზე გავითვალისწინეთ საზოგადოებრივი ინვესტირების პროგრამას (კერძოდ, 2006 წელს დაწყებული საზოგადოებრივი ინვესტირების პროგრამის მეორე სამწლიანი ეტაპის) დამოუკიდებელი შეფასების შედეგები, აგრეთვე პროექტის „ფერმერები და ბაზარი“ შუალედური შეფასების ანგარიშის დასკუნები.

„ფერმერები და ბაზარი“ არის ინიციატივა, რომელიც მიზნად ისახავს მიღსადენების მარშრუტების ახლომდებარე რაიონების მოსახლეობის სოფლის მეურნეობაში დასაქმებული ნანილის შემოსავლების ზრდას, აგრარული სექტორის მომსახურების ინიციატივის შექმნისა და პროდუქტის ბაზრებზე გატანის ხელშეწყობის გზით.

დამოუკიდებელი შეფასება მიემხრო მოსაზრებას, რომ აუცილებელია გაგრძელდეს სოფლის მეურნეობისა და სამოქალაქო საზოგადოების განმტკიცების ინიციატივები, მათ შორის, სათემო ორგანიზაციების გაძლიერება და მოსახლეობის დახმარება ახალი ბიზნესების დასაწყებად.

ურთიერთობა დაინტერესებულ ჯგუფებთან

ვაგრძელებთ ურთიერთობას ბაქო-თბილის-ჯეიპანის ნავთობსადენის, სამხრეთ კავკასიური გაზისადენისა და ბაქო-სუფის ნავთობსადენის მარშრუტების ახლომდებარე დასახლებების მოსახლეობასთან. „მოსახლეობასთან ურთიერთობის გეგმის“ თანახმად, ჩვენი საზოგადოებასთან ურთიერთობის ოფიციების რეგულარულად ხდებიან სოფლების მოსახლეობას, სოფლის თავისუფებს, რნდურებულებს, მომზივანებს, მინის მესაკუთრებს, რეგიონების გუბერნატორებსა და რაიონების გამგებლებს. 2009 წლის განმავლობაში საზოგადოებასთან ურთიერთობის ოფიციები მოსახლეობას აწვდიდნენ ინფორმაციას კომპანია BP-ისა და მისი საქმიანობის შესახებ, ესაუბრებოდნენ უსაფრთხოების დაცვის საკითხებზე, იხილავდნენ მიწათსარგებლობასთან დაკავშირებულ პრობლემებს და საზოგადოებრივი ინვესტირების პროექტებს. ჩვენ მოვამზადეთ და მოსახლეობას დაუკურიგეთ 2010 წლის კალენდრები, რომლებიც შეიცავს სასარგებლო ინფორმაციას, თუ რა უსაფრთხოების ზომებს უნდა მიმართოს მოსახლეობამ მიღსადენებს სიახლოვეს, როგორ უნდა იმოქმედოს და ვის უნდა დაუკავშირდეს ნავთობისა და გაზის გაუმივრებელი ინციდენტის დროს, ვის უნდა მიმართოს კომპანიაში საჩივრებით ან შეკითხვებით. გარდა ამისა, კალენდარში მოსახლეობა გაეცნობა ენერგოეფექტურ ტექნოლოგიებს, სასარგებლო რჩევებს საყოფაცხოვრებო პირობებში მათ დასანერგად და ენერგიის დაზოგვის სხვა მარტივ ხერხებს.

რამდენიმე წლილია ვმუშაობთ
ნაცოობსადენისა და გაზსადენის
პროექტების ფარგლებში გარემოს
დაცვისა და სოციალური სფეროების
სამოქმედო გეგმებით ნაკისრი
ვალდებულებების შესრულებაზე. 2009
წლის სექტემბერში ჩატარდა სოციალური
და განსახლების სამოქმედო გეგმის
საექსპერტო კომისიის საბოლოო აუდიტი.
ამ კომისიას „განსახლების სამოქმედო
გეგმით“ ნაკისრი ვალდებულებების
შესრულების მონიტორინგი და
შეფასება ევალება. კომისია აგრეთვე
ამონბებს, თუ როგორ მიმდინარეობს
ლონისძიებები, რომლებიც პროექტის
ზემოქმედების ქვეშ მოქცეული
მოსახლეობის საარსებო საშუალებების
აღდგენასა და გაუმჯობესებას ისახავს
მიზნად. კომისიის მოვალეობებში
შედის ამ ლონისძიებების ეფექტურობის
განსაზღვრა და შეფასება, თუ რამდენად
არის აღდგენილი მოსახლეობის
შემოსავლებისა და ცხოვრების დონე.
რამდენიმე დღის განმავლობაში
დამოუკიდებელი საექსპერტო კომისიის
ნევრობი ხდებოდენ მოსახლეობას, მინის
მესაკუთრეებს, რაიონის გმიგებლებსა და
მომჩინენებს.

კომისიამ ხაზგასმით
აღნიშნა „ბრნყინვალე პროგრესი“
მიწის ნაკვეთების თავდაპირველი
მესაკუთრებებისათვის სარგებლობის
უფლებით დაბრუნების პროცესში 2008
წლის მეორე ნახევარში და 2009 წელს.
მილსადენის დერეფანში მოქცეული მიწით
სარგებლობის ხელშეკრულებები უკვე
გაფორმებულია კერძო მესაკუთრების
83%-თან. გრძელდება მუშაობა, რომ
დადგინდეს ადგილზე არმტოფი მინის
მესაკუთრებების ადგილსამყოფელი
და მოხდეს მათთან დაკავშირება
ხელშეკრულებების გასაფორმებლად.
შემონაბამ უჩვენა, რომ საარსებო
საშუალებები არსებითად აღდგენილი

ან პირვანდელთან შედარებით
გაუმჯობესებულია. კომისიამ მიუთითა
რამდენიმე ტერიტორია, რომელიც
ინტენსიურად არის ათვისებული
სასოფლო-სამეურნეო მიზნებით და
სადაც გაზრდილი მოსავლის მიღების
პოტენციალი არსებობს. ჩვენი აზრით,
ამ შედეგის მიღება თევსის რამდენიმე
სეზონის გასვლის შემდეგ იქნება
შესაძლებელი. კომისიამ აღნიშნა, რომ
მოსახლეობა დადგებითად აფასებს იმ
ფაქტს, რომ მათთან მიმდინარეობს
კონსულტაციები და მათ მიეწოდებათ
საჭირო ინფორმაცია. მოსახლეობის
განსაკუთრებულ მოწონებას
იმსახურებს საზოგადოებასთან
ურთიერთობის ოფიციალური და
მინის საკითხების თანამშრომლების
აქტიურობა ამ მიმართულებით. ჩვენ
სავსებით ვაცნობიერებთ, რამდენად
მნიშვნელოვანია, რომ მომავალშიც
კონსტრუქციულად ვითანამშრომლოთ და
ორმხრივად სასარგებლო ურთიერთობა
შევინარჩუნოთ ადგილობრივ
მოსახლეობასთან.

სოციალური და
განსახლების სამოქმედო
გეგმის საეკსპერტო
კომისიის შეჯვებულა
ადგილობრივ
მოსახლეობათან
სოფელი ჭიათურას,
ბორჯომის რაიონი

სამოქალაქო საზოგადოების განვითარება

საქართველოში სამოქალაქო
საზოგადოების ჩამოყალიბებისა და
განმტკიცების ინიციატივების ფარგლებში
ჩევნ უამრავ ორგანიზაციისთვის
კონკრეტური მიზანი და მიზანის მიზანი და
საერთაშორისო განვითარების
სააგენტოები – აშშ-ის საერთაშორისო
განვითარების სააგენტო (USAID) და
კანადის საერთაშორისო განვითარების
სააგენტო (CIDA); საერთაშორისო
საფინანსო ინსტიტუტები –
საერთაშორისო საფინანსო კორპორაცია
(IFC) და ევროპის რეკონსტრუქციისა და
განვითარების ბანკი (EBRD), აგრეთვე
სახელმწიფო ხელისუფლების ორგანოები
და არასამთავრობო ორგანიზაციები.

ჩვენი პარტნიორი არასამთავრობი
ორგანიზაციების ერთი ნაწილი, ჩვენი
სახელით, ახორციელებს საზოგადოებრივი
ინვესტიციების პროგრამებს, რომლებიც
ქვემოთ არის აღწერილი. ზოგიერთი
მათგანი ხელმძღვანელობს კონკრეტულ
ინიციატივებს, როგორიცაა საგზაო
მოძრაობის უსაფრთხოების სწრაფება
სკოლებში, კულტურული მემკვიდრეობის
პროექტების მხარდაჭერა ხელოვნებისა
და არქეოლოგიის სფეროებში.
ჩვენ ვთანაბრომლობთ უამრავ
საგანმანათლებლო დაწესებულებასთან,
რაიონის სკოლებით დაწყებული
და უმაღლესი სასწავლებლებით
ორგანიზებული

გარემონტებული
სპორტული დაწაზი
სოფელ ლესაში
მცირე გრანტების
საინვესტიციო პროგრამა
სკოლებისთვის

აქტიურად ვმუშაობთ სათემო ორგანიზაციებთან და ვეხმარებით მათ ორგანიზაციული პოტენციალის განვითარებაში, აუკილებელი უნარ-ჩვევებისა და კვალიფიკაციის შეძენაში, რაც მათ საშუალებას მისცემთ, რომ დამოუკიდებლად მიიღონ მონაწილეობა პროცესებში – იქნება ეს კონფლიქტების მოგვარება, პიზნესის განვითარება თუ ადგილობრივი მსაშტაბის პროექტების განხორციელება. ჩვენი ეს ძალისხმევა სათემო ცხოვრების გამოცოცხლებასა და გაჯანსალებას ისახავს მიზნად.

ვაგრძელებთ ადგილობრივი მედიის განვითარების პროექტის მხარდაჭერას, რომელსაც „პრიტანეთის საბჭო“ ახორციელებს. ამ წლების განმავლობაში პროგრამის შემართვი მონაწილეთა საჭიროებების მიხედვით იცვლებოდა. პროგრამა თავდაპირველად შეიქმნა ენერგოსექტორში მიმდინარე რეფორმებზე ადგილობრივი მედიის უკეთ ინფორმირებისათვის, მოგვიანებით აქცენტი გადატანილ იქნა ინგლისური ენის შესწავლაზე, ხოლო ამჟამად პროგრამის ფარგლებში მშენებლებს საშუალება ეძლევათ, რომ კვალიფიკაცია აიმაღლონ სამაუნტებლო და ინტერნეტ-მედიის განვითარების აქტუალურ საკითხებში. 2009 წელს პროგრამის თანადამფინანსებლები გახდნენ ფონდი „ღია საზოგადოება – საქართველო“ და HSBC ბანკი.

განათლების ხელშეწყობა

განათლების სფეროს ხელშეწყობა საქართველოში საზოგადოებრივი ინვესტირების პროგრამის დაწყებისთანავე მისი ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი კომპონენტი გახდა. ჩვენი ფინანსური მხარდაჭერით განხორციელდა სწრაფ შედეგებზე გათვლილი პროექტები, როგორიცაა სკოლის შენობების რემონტი, და აგრეთვე გრძელებადიანი ინიციატივებიც, რომლებიც მოსწავლე ახალგაზრდობის ცოდნის ამაღლებას ისახავს მიზნად.

გაგრძელდა მცირებულებული პროექტების, ძირითადად, სკოლების კეთილმოწყობის სამუშაოების დაფინანსება ბაქო-სუფისის მილსადენის დერეფნიდან ორ კოლომეტრიან ზოლში მდგრად სკოლებისთვის. 2007 წელს დაწყებული ამ პროექტის დადგებითი შედეგებით უკევ ისარგებლა 89 სკოლაშ. სკოლების ინფრასტრუქტურის კეთილმოწყობის გარდა, პროექტები ითვალისწინებდა სკოლების სამეურვეო საბჭოების კვალიფიკაციის ამაღლებას სკოლის მართვის საკითხებში. ჩვენი ობიექტების სიახლოესებ მოქმედი უსაფრთხოების წესებისა და გარემოს დაცვის მოთხოვნების უკეთ გასაცნობად, ამ საკითხებზე მოსწავლეებს შორის ჩავატარეთ ვიქტორინები.

ვაგრძელებთ თბილისის ეკონომიკის საერთაშორისო სკოლის (ISET) მხარდაჭერას. სკოლა 2006 წელს გაიხსნა BP-ის ფინანსური მხარდაჭერით და საქართველოს, შვედეთისა და ნორვეგიის მთავრობების მონაწილეობით. იგი მიზნად ისახავს ეკონომიკის სფეროში მაღალი დონის სამაგისტრო სწავლებისა და კვლევების ხელშეწყობას. სკოლაშ უკვე გამოიყენება კურსდამთავრებულთა ორი ნაკადი – სულ 49 სტუდენტი, ხოლო სკოლაში სწავლის მსურველთა რიცხვი სულ უფრო მატულობს. სკოლის კურსდამთავრებული მაგისტრანტების ერთი ნაწილი დასაქმდა კერძო და სახელმწიფო სექტორში. რამდენიმე მათგანი სწავლას აგრძელებს დოქტორის ხარისხის მოსაპოვებლად მსოფლიოში ცნობილ უნივერსიტეტებში ჩრდილოეთ ამერიკასა და ევროპაში.

ადგილობრივი წარმოებისა
და ბიზნესის განვითარების
ხელშეწყობა

სხვადასხვა ინიციატივის მეშვეობით ხელს
უუწყობთ ადგილობრივი ეკონომიკის
ზრდას. ამ ინიციატივებიდან ზოგიერთი
პირდაპირ კავშირშია ჩვენს კომერციულ
საქმიანობასთან, ხოლო დანარჩენები
მიზნად ისახავენ ეკონომიკური
პოტენციალის შექმნას უფრო ფართო
მასშტაბით.

იმის გათვალისწინებით, რომ
მიღლასადენების მარშრუტების სიახლოვეს
მცხოვრები მოსახლეობის დიდი
ნაწილი სოფლის მუურნეობას მისდევს,
ჩვენ დავიწყეთ აგრარული ბიზნესის
განვითარების ხელშეწყობის სამწლიანი
პროექტი – „უერმერები და ბაზარი“,
რომელიც საზოგადოებრივი ინვესტირების
პროგრამის მარკეტინგული კომპონენტია.
პროექტი ითვალისწინებს ფერმერების
ტექნიკურ და საკონსულტაციო
დახმარებას, რომ მათ გააუმჯობესონ
საკუთარი პროდუქციის ხარისხი
და პროდუქცია ჯენერიკული მომგბეიანად
შესთავაზონ ბაზარს. 2009 წელს გაიხსნა
საკონსოლიდაციო ცენტრები, სადაც
რაონის მასშტაბით გაერთიანებულ
ფერმერთა ჯგუფებს შეუძლიათ უშუალო
კონტაქტი დაამყარონ მათი პროდუქციის
პოტენციურ მყიდველებთან.

38 ენი საზოგადოებრივი ინვესტირების
პროგრამის ერთ-ერთი პროექტი
ითვალისწინებს გრანტების გამოყოფასა
და ტრენინგების ჩატარებას ბიზნესის
დაწყების მსურველი ქალებისათვის.
2007 წელს დაწყებული ამ პროექტის
ფარგლებში გამოყოფილი გრანტებით 50
მცირე ბიზნესი შეიქმნა, ხოლო ფინანსური
დახმარებით სულ 88 ქალმა ისარგებლა.
ქალების თაოსნობით გახსნილია
სხვადასხვა სფეროს ობიექტები, მათ
შორისაა ვაჭრობა კვების პროდუქტებითა
და ტანსაცმლით, მეცხოველობა, რძისა
და რძის პროდუქტების წარმოება,
სელანაკეთი ნივთები, მზარეულის
მომსახურება, კომპიუტერული
მომსახურება, სილამაზის სალონი.

ჩვენს პარტნიორებთან – IFC-სა და CIDA-სთან ერთად დავაფინანსეთ პროექტი, რომელიც მიზნად ისახავს საქართველოში ბიზნესის განვითარებისთვის ხელსაყრელი გარემოს შექმნას, კერძოდ, მთავრობის დახმარებას მარეგულირებელი სისტემის რეფორმირების, აგრძელებით გაცემის პროცედურების გამარტივების საკითხში და ამით ბიზნესებისთვის ადმინისტრაციული ბარიერების მოხსნას. გარდა ამისა, გამარტივდება ინფორმაციის მოპოვების პროცესი მცირე და საშუალო ბიზნესებისთვის. 2009 წელს ამ ინიციატივის ფარგლებში ყურადღება გაფამახვილეთ სასურსათო სექტორზე, მათ შორის, სურსათის უკვებლობის საკითხების დახვენაზე. საქართველოს ეკონომიკური განვითარების სამინისტროსთან 2009 წლის აპრილიდან ფუნქციონირებს „საზოგადოების მომსახურების ცენტრი“, რომელიც ხელს შეუწყობს ბიუროკრატიული ბარიერების შემცირებას, დაზოგავს ადგილობრივი მენარმების დროს, გამარტივებს და უფრო გამჭვირვალეს გახდის განაცხადების მიღების პროცესს. საერთაშორისო გამოცდილებაზე დაყრდნობით, გარკვეული სამუშაო ჩატარდა საგადასახადო პროცედურების გამარტივების მიმართულებითაც.

პროექტების მართვის კოლეჯი: მენეჯმენტი უკეთესი მომავლისთვის

2007 წელს BP-ის დაკვეთით ჩატარებულმა კოლეგამ, რომელიც ენერგეტიკის დარგში განთღებაში არსებული ხარვეზების გამოვლენას ისახავდა მიზნად, დაადგინა, რომ ერთ-ერთი უმთავრესი სფერო, რომელმაც ქართული კომპანიები კვალიფიკაციის ნაკლებობას განიცილონ, არის პროდუქტების მიზნით, რაზეც დაბლობობრივ განვითარებისთვის ჩატარებული მუშაობის გამოყლებაც მეტყველება. ჩვენი კონტრაქტორების ერთი ნანილი სირთულეებს წააწყდა პროექტების მართვის საჭირო უნარების უქონლობის გამო, ხოლო ზოგიერთი მათგანი საკუთარი ბიზნესის შენარჩუნების პრობლემის წინაშეც კი აღმოჩნდა.

BP-ისა და ნაკორბისა და გაზის პროექტებში მისი პარტნიორების მეջ განხორციელებული „რეგიონალური განვითარების ინიციატივის“ ფარგლებში, საქართველოში პროექტების მართვის კოლეგის (PCM) დაარსება გადაწყვა. კოლეჯს მომდევანეობს მმართველთა საბჭო, რომელშიც შედიან BP-ი, პროექტების მართვის სამსახურის სფეროში წარმოადგინებენ ირგანიზაციის – ESI International-ისა და თბილისის თავისუფალი უნივერსიტეტის წარმომადგენლები. სამი წლის განმავლობაში კოლეჯის განხსნასა და ფუნქციონირების ხარჯებს BP 1,5 მილიონი ლიარით აფინანსებს.

პროექტების მართვის კოლეჯის სასწავლო პროგრამა რამდენიმე მოდულისგან შედგება. მათი ხარმატებით გავლის შემთხვევაში, მსმენელები მიღებენ შესაბამის სერტიფიკატს და შეიძინენ პროფესიულ ცოდნას და აუცილებელ პიროვნულ უნარ-ჩვეულებს. სასწავლო პროგრამაში შედის შემდეგი მოდულები – პროექტების მართვა და გეგმვა და ხარჯების კონტროლი; რისკების მართვა; პროექტების განვითარება და კომუნიკაცია; ხარისხის კონტროლი; პროექტების მართვის პრაქტიკაში გამოყენება, საგამოცდო მოსამახადებელი კურსი პროექტების მართვის დიპლომირებული სპეციალისტის (PMP) სერტიფიკატის მისაღებად, რომელსაც Project Management Institute® გასცემს.

ლექციებს კურსს ჩასატარებლად მოწვეული არიან ESI International-ის მაღალკუვალიფიციური ინსტრუქტორები. კურსის ბოლოს მსმენელებს ენიჭებათ ჯორჯ ვასინგტონის „უნივერსიტეტის „პროექტების მართვის მაგისტრის სერტიფიკატი“.

სასანავლო პროგრამა ადგილი არ არის. თითოეული მოდული სამიზანა რომ დატვირთვა გრძელდება და დაგეგმილია ისე, რომ მშენელებების მუშაობაში შეფერხებები არ შეექმნათ. სასანავლო პროგრამა მიზანიცაა საკლასო სამუშაოს, ლექციების, პრატისტულიციების, გაულილი მასალათის შემუშავებას პრატისტულ საკარგოშორებებსა და ტესტებს. სასურველია, სტუდენტებმა გამოიყენონ პრატისტული მაგალითებს საჭირო სამუშაო გამოცდილებიდა.

კოლეჯის პირველი ნაკადის მსგანელის, BP-ის თანამშრომლის თამილა ჩანტლაძის აზრით, „ურსი გებმარტა, რომ სისტემაში მოაქციო და თანმიმდევრულად გამოიყენო უკვე შექმნილი ცოდნა და სამუშაო გამოცდილება. გარდა ამისა, გებლევა შესაძლებლობა, რომ სხვადასხვა პროცესისა და სფეროს წარმომადგენლების გამოცდილებას ეზიარო. სასხავოლ კურსს საკმაოდ ძნელი იყო, არაა კლიტ მწელი იყო სწავლა დასვენების დღეებში, თუმცა შედეგი ამად ლირდა.“

კოლეჯის მენეჯერი, ქათი ალექსიძე პირველი წლის შედეგებით კმაყოფილია: „ჩეგინ კოლეჯის გახსნა ეკონომიკის დამტკიცებულის ჰერიონდს დაემთხვა, თუმცა, რთული ეკონომიკური განვითარების მშენებდადად, აურის მსმენებლთა კონტინენტი მოთავაზდ გრეივის განვითარების სრული მზადებლთა გამოხატვის, რომ საკუთარი თანაბრძოლებს შორის შეერჩითა შესაფრინია კანციდატურები და დაფინანსებინათ მათი სწავლა კოლეჯი. ეს იმის მნიშვნელებლია, რომ ჩვენი ძალისხმეული სამდვილად ღირებულ და მნიშვნელოვან მიზანს იმსახურება.“

ჩვენს პარტნიორებთან ერთად,
ვაგრძელებთ კორპორაციული
მართვის პრაქტიკის გაუმჯობესების
სამწლიანი პროექტის მხარდაჭერას.
პროექტის ძირითადი მიმართულებებია
– ქართული კომპანიებისა და ბანკების
კორპორაციული მართვის პრაქტიკის
გაუმჯობესება, მათი დახმარება მუშაობის
ეფექტურობის ასამაღლებლად და
მათი უზრუნველყოფა ხელმისაწვდომი
კაპიტალით. 2009 წლის განმავლობაში
ჩატარდა სემინარები რისკების მართვის,
კორპორაციული ანგარიშების და
კორპორაციის დირექტორთა საბჭოების
შემადგენლობაში ქალების როლთან
დაკავშირებულ საკითხებზე. გრძელდა
ამისა, კორპორაციული მართვის თემაზე
გაიმართა ტრენინგები, კონსულტაციები
და კონფერენციები, რომლებშიც
მონაწილეობდნენ ხელისუფლების
ორგანოებისა, არასამთავრობო
ორგანიზაციებისა და საბანკო სექტორის
ნარმომადგენლები. პროექტის ფარგლებში
გამოქვეყნდა კვლევის ანგარიშები,
გზამკვლევები, გამოცხადა კონკურსი
კორპორაციული მართვის საკითხებზე
საზოგადოების ინფორმირების
ინიციატივების გამოსავლენად.

2008 წელს გმონანილეობდით
ევროკავშირი-საქართველოს
ბიზნესსაბჭოს (EUGBC) საქმიანობაში.
ბიზნესსაბჭო BP-ის მიერ 2004
წელს საქართველოს მთავრობასთან
გაფორმებული „გალდებულების“
სელშეკრულების ფარგლებში
გამოყოფილი 300 ათასი დოლარის
ოდენობის გრანტით არის დაფუძნებული.
2009 წელს, ბიზნესსაბჭოს ინიციატივით,
გაიმართა შეხვედრები საქართველოსა და
ევროკავშირის ოფიციალურ პირებს შორის
ვაჭრობის, ინვესტიციების და ქართველი
ექსპორტიონებისა და ბიზნესების,
განსაკუთრებით, მცირე და საშუალო
ბიზნესის, მხარდაჭერის საკითხებზე.
საბჭოს ეგიდით გამოიცა საინფორმაციო
ბრომურები, სავაჭრო კავშირების თემას
მიეღდვნა შეხვედრები, სემინარები და
კონფერენციები.

ჩვენ ვაგრძელებთ საქართველოში ამერიკის სავაჭრო პალატის, ლონდონში ბრიტანეთი-საქართველოს სავაჭრო პალატის და ვაშინგტონში აშშ-საქართველოს ბიზნესსაბჭოს მხარდაჭერას.

საინფორმაციო კამპანია ენერგოეფექტურობის საკითხებზე

2009 წლის მარტში დაფინანსეთ ახალი სამწლიანი პროექტი – „ენერგოავტობუსი“, რომლს ფარგლებში საქართველოს მოსახლეობას მივაწვდით ინფორმაციას ენერგიის უსაფრთხოდ და რაციონალურად გამოყენების გზებზე. ამვე ინიციატივის წარმატების მოსახლეობის დახმარება ალტერნატიულ ენერგიაზე მომუშავე დანადგარებისა და ენერგოეფექტური ტექნოლოგიების შექნისა და დამონტაჟებაში. ენერგოავტობუსი დამთვალიერებლები არა მხოლოდ ინფორმაციას იღებენ ბაზარზე არსებული ენერგოეფექტური პროდუქციისა და ტექნოლოგიების შესახებ, არამედ იქვე შეუძლიათ გაიარონ კონსულტაცია, თუ სად და როგორ შეიძლება აიღონ შედაგათიანი სესხი ენერგოეფექტური პროდუქციის შესაძნად და საყოფაცხოვრებო პირობებში მათ დასამონტაჟებლად.

„ენერგოავტობუსი“: აქტიური საუბარი და აქტიური მოქმედება

„ენერგოავტობუსი“ არის საინფორმაციო და სადემონსტრაციო სატრანსპორტო საშუალება, რომელშიც გამოფენილია ვიზუალური მასალა ენერგოეფექტური პროდუქციისა და ტექნოლოგიების შესახებ. ენერგოავტობუსი უკვე იმყოფებოდა საქართველოს 100-ზე მეტ ქალაქსა და სოფელში და მას დღეში 150-ზე მეტი დამთვალიერებელი სტუმრობდა. 2009 წლის ბოლო სამ კვარტალში ენერგოავტობუსი მიინახულა 15 ათასზე მეტმა ადამიანმა – მოზრდილებმა, ბავშვებმა, შინამეურნეობებისა და მცირე საწარმოების მფლობელებმა და სხვა პირებმა. ქვემოთ მოყვანილი კონკრეტული მაგალითები მეტყველებს, თუ რა დაინტერესება გამოხატა საზოგადოების სხვადასხვა ჯგუფმა:

- დუშეთში ენერგოავტობუსი მიინახულეს საქართველოს სხვადასხვა კუთხიდან ჩამოსულმა სასულიერო პირებმა, რომელთაც სურვილი გამოთქვეს, რომ მონასტრებში დაამონტაჟონ ჰელიოფოტოელექტრული სისტემები.
- დუშეთის რაიონის გამგებელი რაიონში ქარის მიკრო (400 ვტ) ელექტროსადგურის მშენებლობის პერსპექტივით დაინტერესდა. ენერგოავტობუსის წარმომადგენლებმა ის დააკავშირეს ამ მოწყობილობის მომწოდებლებთან, რომლებთანაც მას შეეძლება გამართოს მოლაპარაკება ელექტროსადგურის შესყიდვისა და დამონტაჟების შესახებ.
- ოქტომბერში ენერგოავტობუსმა და ამ პროექტის ჯგუფმა მინანილება მიიღეს „კლიმატის ცვლილების კვირეულში“, რომელიც პირველად ჩატარდა და მისი ორგანიზაციორები იყვნენ საქართველოს მწვანეთა მოძრაობა და ორგანიზაცია „დედამიწის მეგობრები – საქართველო“, ხოლო ფინანსური მხარდამჭერი – ევროკავშირის წარმომადგენლობა საქართველოში. ღონისძიების მესვეურები ესაუბრნენ სკოლის მოსახლეებსა და მასნავლებლებს კლიმატის ცვლილების საკითხებსა და ამ გლობალური პრობლემის დაძლევის გზებზე.

„ენერგოავტობუსის“ პროექტის ფარგლებში დღემდე განეულ სამუშაოს აფასებს პროექტის ხელმძღვანელი, ენერგოეფექტურობის ცენტრის დირექტორი გიორგი აბულაშვილი: „პროექტმა შესანიშნავად აიღო სტარტი და წარმატებით ასრულებს გეგმას ავტობუსთ შემოვლილი ქალაქებისა და სოფლების და მოზიდული დამთვალიერებლების რაოდენობის მხრივ. საქართველოს მოსახლეობას რეალურად ესაჭიროება, რომ მეტი იცოდეს ენერგოეფექტურობის მნიშვნელობაზე, ისევე როგორც იმ უამრავ საშუალებაზე, რომელსაც ადამიანებმა უნდა მიმართონ იმისთვის, რომ ენერგია უფრო გონიერულად მოიხმარონ. პროექტის ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი უპირატესობაა ხელმისაწვდომი და შეღავათიანი დაკრედიტების სქემა, რომელსაც იგი ინდივიდუალურ ოჯახებს სთავაზობს. ფინანსური დახმარების კომპონენტის არსებობა საშუალებას გვაძლევს, რომ მხოლოდ საუბრითა და ინფორმაციის მიწოდებით არ შემოვიფარგლოთ, არამედ რეალური და პრაქტიკული ცვლილებები მოვახდინოთ.“

ჩვენი საქმიანობის მაჩვენებლები

ჩვენი ხუთწლიანი საქმიანობის მაჩვენებლები, ტენდენციები და განმარტებები

31 დეკემბრის მდგრადი მომარტობით

	2005	2006	2007	2008	2009
საქმიანობის მაჩვენებლები					
ტრანსპორტირებული ნახშირწყალბადების საერთო მოცულობა (მილიონი ბარელი წავთობის ეკვივალენტი) სოციალური ინვესტიციები (მილიონი აშშ დოლარი) ⁵					
–	106.7	221.4	281.4	349.7	8.5
12.4	20.1	8.7	8.0		

უსაფრთხოება⁶

BP-ის თანამშრომლის დაღუპვის შემთხვევა	0	0	0	0	0
BP-ის კონტრაქტორის დაღუპვის შემთხვევა	1	0	0	0	0
გაცდენილი სამუშაო დღეები (DAFWC) ⁷ – პერსონალი ⁸	4	3	0	0	0
გაცდენილი სამუშაო დღეების სიბშირე (DAFWCF) ⁹ – პერსონალი	0.06	0.07	0	0	0
აღრიცხვადი ტრავეგები – პერსონალი	30	5	1	5	3
აღრიცხვადი ტრავეგები – პერსონალი	0.41	0.12	0.04	0.26	0.17
ავტოსატრანსპორტო შემთხვევების საერთო რაოდენობა	35	33	5	6	2
ავტოსატრანსპორტო შემთხვევების საერთო სიბშირე ¹⁰	1.30	2.06	0.49	0.71	0.25
დაღვის შემთხვევების რაოდენობა (პირელადი გარსაცმის ჰერმეტულობის დარღვევა) ¹¹	1	3	2	2	2
დაღვის პროდუქტის მოცულობა (ლიტრი)	70,914	10,416	75,290	4,715	5,520
დაკარგული პროდუქტის მოცულობა (ლიტრი)	0	0	51,000	0	320
ნამუშევარი დრო – პერსონალი	14,527,840	8,158,739	4,459,899	3,873,410	3,507,005
გავლილი კილომეტრები	26,844,882	15,999,715	10,101,030	8,503,842	8,120,198

გარემოს დაცვა¹²

პირდაპირი ნახშირწყანგი (CO ₂) (ტონა)	35,421	146,084	408,273	251,090	285,415
პირდაპირი მეთანი (CH ₄) (ტონა)	220	396	271	147	311
პირდაპირი სათბურის აირები (BP-ის წილი) (CO ₂ -ის ეკვივალენტი ტონებში)	13,687	47,675	122,346	76,443	88,289
გოგირდის ორჟანგი (SOX) (ტონა)	44	197	109	88	102
აზოტის ოქსიდები (NOX) (ტონა)	651	1,751	2,704	1,992	2,309
არამეთანური ნახშირწყალბადები (NMHC) (ტონა)	1,990	1,823	91	72	1,206
განთავსებული სახიფათო ნარჩენი (მ ³)	388	243	383	352	864
განთავსებული არასახიფათო ნარჩენი (ტონა)	670	378	463	497	423

თანამშრომლები

BP საქართველოს თანამშრომელთა საერთო რაოდენობა საქართველოს მოქალაქეები BP საქართველოს თანამშრომელთა შორის (%)	536	654	591	536	405
	74	75	84	93	95

⁵ ეს ციფრები მოიცავს BP-ისა და მისი პარტნიორების მიერ გადახდილ „ნაღდ“ თანხებს, მათ შორის, BTC-ის გრანტებისა და BP-ის „ვალებულების“ ფარგლებში გაცემულ თანხებს. BTC-ის გრანტებისა და BP-ის „ვალებულების“ ფარგლებში დამტკიცი ინურმებისათვის იხილეთ.

⁶ საქართველოში მინცემები მოიცავს საქართველოში განვითარებულ ყველა საქმიანობას, რომელიც ჩინადანებარ აზგარიში არის აღნეროლი (პროექტები, ექსპლუატაცია, აღმინისტრაცია, Air BP).

⁷ გაცდენილი სამუშაო დღეები (DAFWC): ტრავეგმა ან ავადმყოფობა კლასიფიცირდება, როგორც „გაცდენილი სამუშაო დღეები“, თუ თანამშრომელი ტრავეგმის ან ავადმყოფობის შედეგად ვერ შეძლო რომელიც დღეს, განურჩევლად იმისა, დაგვიმლი იყო თუ არა მუშაობა, ან თუ ექიმის ან ჯანდაცვის სრგე ლიკიდური სპეციალისტის რეკომენდაციის მიხედვით, რომ თანამშრომელი საღმის დარჩენილიყო, და მანც გამოიხადდა სამუშაოზე.

⁸ BP-ის პერსონალი იგულისხმება BP-ის ყველა თანამშრომელი, BP-ის ყველა კონტრაქტორი და BP-ის ყველა დირექტორი.

⁹ DAFWCF – პერსონალი: BP-ის პერსონალის მიერ ტრავეგმის გამო გაცდენილი სამუშაო დღეების რაოდენობა, იმავე პერიოდში ნამუშევარ ყველა 200000 საათზე.

ჩვენი საქმიანობის მაჩვენებლები

საქმიანობის მაჩვენებლები

2009 წლს ბაქო-თბილისი-ჯგუფის ნაკორპასდაღნით, სამხრეთ კუკასისური გაზასდენითა და დასაცავისთვის მიმართულების საკუთაროტუ ტრანსპორტირებული ნახარენკულბადების სურთო მოცულობა გაზიარდა, რაც თითოეული ამ მილსადენით გადაზიარდა პროდუქტის მოცულობის ზრდას უკავშირდება.

 [საქმიანობის მაჩვენებლები](http://bp.com/performance)

ဗုဒ္ဓဘာသု

2009 წლს იული წინა ნება ნება მომატებულმა აღრიცხვადი ტრავეგის რაოდნობისა და სიხშირის მაჩვენებლებამ. მურჯეაგადი ძიმისა, რომ ეს მსმენებლები გაცილებით ნაკლება მიღსადენების მშენებლობის პროცესში მომდევ სიღრიცხვის შედარესა, ჩვენი ამოცანა, მუდმივად ვცადდებთ, რომ ყოველდღიური, სტანდარტული ოპერატორის უსაფრთხოება უფრო მაღალ დონეზე ავტიკონია. მაგალითად, 2009 წლას შევამრიცეთ ვტოლასტრინგსპორტი შემთხვევების როდნებისა და საერთო სისტემების და გაპირება, რომ მომატავლში ეს მსმენებლები კიდევ უფრო გაცალებელოთ.

2004 წლიდან მოყვალბული, თითქმის ერთ დონეზე შეასრულებული ნივთების დაღვრის ინციდენტების რაოდინისას, რომელიც სანარილო პრიკუსების უსაფრთხოების ერთ-ერთი ერთგული იურიდიუმია. 2009 წელს მსმხდობი დაღვრის ინციდენტი ბაქო-სუფსის მიღსაღებზე უკანონო მერტების მცველობით აყი გამოწვეული.

 [ဗုဒ္ဓနတ်ဆောင်](http://bp.com/safety)
bp.com/safety

გარემოს დაცვა

ატმოსფერორნი საბაზურის აირგბისა და სხვა მავრა ნივთიერებების გაზრდილი ინდიდურება 2009 წელს მიღუადნენ თან გადა ზოდებული ნახშირნალბადების გაზრდილ მიკულობებს უკავშირდება. 2007-2008 წლებში იგივე მაჩქრებულები ნაკლები, რაც, ძირითადად, გაფრენების კუფლივინტების უფრო მზადებინობით სიღიდუების გამიერებითი იყო გამოწვეული. 2008 წელიან შედარებით, არამეტანური ნახშირნალბადების ზრდა ძირითადად გამოწვეულია იმ ფაქტით, რომ ნინის ლენგბის სარემოვნოსა სამუშაოების გაზრდებული ბაქო-სუვისა და გარემონტინის გამოწევების უზრუნველყოფაზე ერთად, გაზარდა გადა ზიდული ნავთობის მოცულობა და, შესაბამისად, გაატენირდა ნავთობის ტანკერების ჩატვირთვის თვეურაცემის სუვისა ტერმინალზე. 2009 წელს გაზრდილია სახიფათვის ნარჩენების ნაკადების მოცულობა, რაც, ძირითადად, ბაქო-სუვისა მისამართის დეველოპერის შემცირების ნარჩენების მშენებელის დარღმუნებითი პარაკიანის ნარჩენებისა, დალავისა და დალავეტიდან მოსხინილ ნავთობის ნიადგისა და ტექნიკურულის პროცესში ნარჩენების მინილ ნახშირი საპერიტონის დიდი როლითი არის გამოწვეული.

→ [გარემოს დაცვა](http://bp.com/environment)
bp.com/environment

თანამშრომლები

2009 წლს გაგრძელდა კომპანიის თანამშრომელთა საერთო რიცხვის კლების ტენდენცია, რაც მიღლა დანერგებისა და მათი ობიექტების მშენებლობის ფართობას სამუშაოების დისრულებას უკავშირდება. გარალეურად, გაზიარდა საქართველოს მოქალაქეების ხევდებოთი ნილი კომპანიის მთლიან სატურაც შემადგენლობაში და 2009 წელს ამ მაჩვენებელმა 95% შეადგინა.

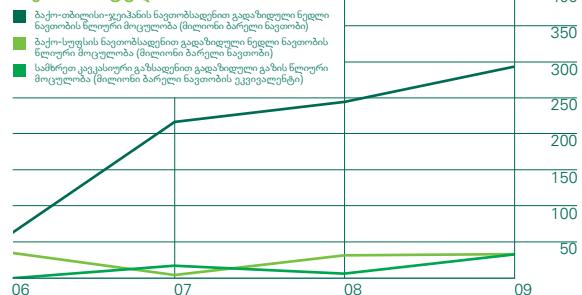
თანამშრომლები
bp.com/people

3 აღრიცხვად ტრაგუა არის ისეთი სახის ტრაგუა ან ავადმყოფობა, რომელიც დასრულდა დანაშავრის მიზნის დასრულებით, გა სურველი სამუშაო დღით, გვ წარადგინდა სამუშაოს გადამდინებით ან პირავლით დამატებისის დროზე განვეული სამეცნიერო მიმსახურებით.

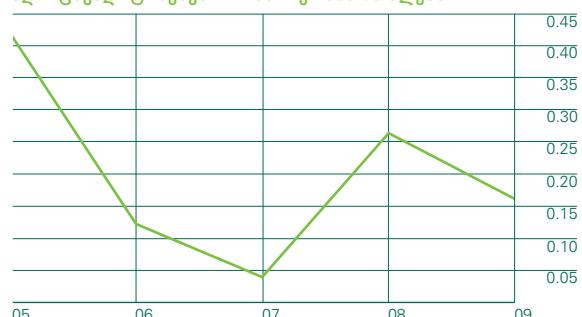
აღრიცხვად ტრაგუატების სისტემური: BP-ის თანამშრომლების აღრიცხვადი ტრაგუატების საერთო როგორინა, ისევე პრიკოდობის დაშვერებულ 200000 სახით, გვ წარადგინებულების დღიდან საყოველო მიღებული ინიციატივული უსამართოება საზოგადო წერტილის წერტილისათვის.

ა უკიდურესას სპორტული შემსხვევების სურველი სისტემური: შემუქურებული მიზნებისას, სატყოვოობის აუტომატიზებული ტექნიკის გადამდინებისას მიზანდარი სამუშაოს აღრიცხვადი ტრაგუატების საერთო როგორინა, სადაც ერთი გვ წარადგინდა საზოგადო წერტილის წერტილის დღიდან საყოველო მიღებული ინიციატივული უსამართოება საზოგადო წერტილის წერტილისათვის.

BTC/SCP/WREP მილსადენებით გადაზიდული ნახშირწყალბადების
საერთო მოცულობა 400

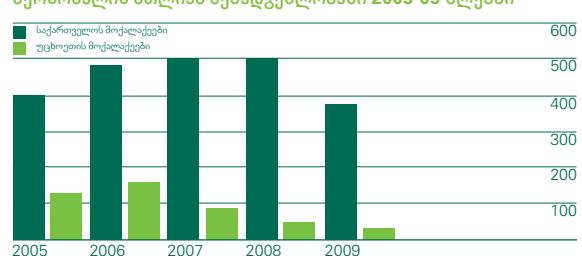
ალრიცხვადი ტრავერსის სიხშირე 2005-09 ნლებძის

BP-ის ნილობრივი მაჩვენებელი სათბურის აირების პირდაპირ გათრევავაში 2005-09 წლებში

საქართველოს და უცხოეთის მოქალაქეები კომპანიის
პერსონალის მთლიან შემადგროვებაში 2005-09 წლებში

დამოუკიდებელი აუდიტორის განცხადება

წინამდებარე ანგარიში შემოწმებულია BP ჯეტეფის აუდიტორის – Ernst & Young-ის მიერ. ანგარიშის შემოწმების უმთავრესი მიზანია დადასტურება იმისა, რომ ტექსტში მოცემული BP-ის მდგრადი საქმიანობის ამსახველი მტკიცებულებები, განცხადებები და მონაცემები ფაქტებით არის გამყარებული. ამ პროცესის მიზანია, რომ ანგარიშის შინაარსის საიმედოობა, მესამე, დამოუკიდებელმა მხარემ დაამონმოს. Ernst & Young-ის მიერ განხორციელებული სამუშაო და მათი დასკვნები იხილეთ ქვემოთ.

დამოუკიდებელი საგარანტიო განცხადება BP-ის მენეჯმენტს
BP საქართველოს მდგრადი განვითარების 2009 წლის ანგარიში (შემდგომში „ანგარიში“) მომზადდა BP საქართველოს მენეჯმენტის მიერ, რომელიც პასუხისმგებელია დოკუმენტში მოცემული ინფორმაციის მოძიებასა და წარმოდგენაზე. BP-ის მენეჯმენტის ინსტრუქციების მიხედვით, ჩვენი მოვალეობაა, ქვემოთ აღწერილ პროცესის შესაბამისად, გადავმოწმოთ ანგარიში წარმოდგენილ მტკიცებულებებზე, მონაცემებსა და საკითხებზე დასკვნების გამოსატანად.

შემოწმებისას პასუხისმგებელი ვართ მხოლოდ BP p.l.c-ის მენეჯმენტის წინაშე, მათთან შემთხმებული ტექნიკური დავალების (TOR) შესაბამისად. ამიტომ ჩვენ არ ვიღებთ რაომე სხვაგვრ პასუხისმგებლობას სხვა პირისა თუ ორგანიზაციის წინაშე. ნებისმიერი მესამე მხარე ამ ანგარიშს მხოლოდ საკუთარი პასუხისმგებლობით უნდა დაეყυრდნოს.

როგორ გავაკეთოთ დასკვნება

ეს შემოწმება დაიგეგმა და განხორციელდა პულალტერთა საერთაშორისო ფედერაციის სტანდარტის – ISAE3000-ისა შესაბამისად.

ანგარიში შეფასდა შემდეგი კრიტერიუმების მიხედვით:

- სათანადოდ არის თუ არა ანგარიში ასახული 2009 წელს BP საქართველოს საქმიანობასთან დაკავშირებული ის ძროთად
- საკითხები, რომელიც ყურადღება გამახვილა მასმედიამ, გამოიკვეთა თავად BP საქართველოს მიერ მდგრადი განვითარების საკითხების მიმოხილვისას ან აისახა შიდა დოკუმენტაციაში.

შესაბამისობაში თუ არა ანგარიში წარმოდგენილი, მდგრად განვითარებასთან დაკავშირებული ინფორმაცია BP-ის მენეჯერების მიერ მოწოდებულ განვითარებებთან და მტკიცებულებებთან.

შესაბამება თუ არა ანგარიში წარმოდგენილი მონაცემები მდგრადი განვითარების შესახებ შესაბამისი ბიზნესდანაყოფების დონეზე აღრიცხულ მონაცემებს.

ჩვენი დასკვნების ჩამოსაყალიბებლად გადავდგით შემდეგი ნაბიჯები:

1. შევისწავლეთ მედიაში გამოქვეყნებული სტატიები და შიდა დოკუმენტები, რომელიც აღწერს 2009 წელს BP-ის მიერ საქართველოში განხორციელებულ მდგრადი განვითარების ხელშეწყობ საქმიანობას, მათ შორის, დამოუკიდებელი შემოწმების ანგარიში და ეთიკის სერტიფიკატი.
2. შევისწავლეთ BP საქართველოს მდგრადი განვითარების ხელშეწყობისა და დასტურებული განმარტებითა და მტკიცებულებით?
3. შევისწავლეთ არის ცნობილი რაიმე არასწორი განცხადება, რომელსაც შეიცავს BP-ის მენეჯმენტის მიერ BP საქართველოს მდგრადი საქმიანობის შესახებ ანგარიშში წარმოდგენილი მონაცემები და მტკიცებულებები.

შემოწმების დონე

მტკიცებულებების მოპოვების ის პროცედურები, რომლებსაც ჩვენ იყენებთ, გულისხმობს შეზღუდული მასშტაბის შემოწმებას, რომელსაც ჩვენი დასკვნები უკრძალობ. მტკიცებულებების შეგროვების ჩვენ მიერ ჩატარებული პროცედურები უფრო მცირე მასშტაბისაა, ვიდრე სრულფასოვანი აუდიტი (როგორიცაა, მაგალითად, ფინანსური აუდიტი) და, შესაბამისად, ჩატარებული შემოწმებაც უფრო შეზღუდულია.

ჩვენი დასკვნები

ჩატარებული შემოწმების საფუძველზე და ტექნიკური დაგვლების შესაბამისად, ანგარიშის შესახებ წარმოვადგენთ ჩვენს დასკვნებს, რომელთა გაცნობისას გათვალისწინებული უნდა იქნეს ზემომ მოყვანილი ტექსტი, სათაურით „როგორ გავაკეთოთ დასკვნები“.

1. არის თუ არა განხილული ანგარიშში ძირითადი საკითხები? ჩვენთვის არ არის ცნობილი BP საქართველოს მდგრად განვითარებასთან დაკავშირებული რაიმე ისეთი მნიშვნელოვანი საკითხი, რომელზეც ყურადღება გამახვილა მასმედიამ, ან გამოვლინდა BP საქართველოს არსებითი მნიშვნელობის მოვლენების შიდა მიმოხილვის შედეგად და როგორც ამ ანგარიშში არ აისახა.
2. არის თუ არა BP საქართველოს მდგრადი განვითარების ხელშეწყობის საქმიანობის ამსახველი მონაცემები და განცხადებები დადასტურებული განმარტებითა და მტკიცებულებით? ჩვენთვის არ არის ცნობილი რაიმე არასწორი განცხადება, რომელსაც შეიცავს BP-ის მენეჯმენტის მიერ BP საქართველოს მდგრადი საქმიანობის შესახებ ანგარიშში წარმოდგენილი მონაცემები და მტკიცებულებები.

ჩვენი დამოუკიდებლობა

როგორც BP p.l.c.-ს აუდიტორი, Ernst & Young-ი ვალდებულია, დაკავშირებლობის დამოუკიდებლობის მოთხოვნები, რომელიც ჩამოყალიბებულია ინგლისისა და უელსის სერტიფიცირებულ ბულალტერთა ინსტიტუტის (ICAEW) პროფესიული ეთიკის სახელმძღვანელოში. Ernst & Young-ის დამოუკიდებლობის პოლიტიკა, რომელიც აკმაყოფილებს და ზოგან აღემატება ICAEW-ის მოთხოვნებს, ვრცელდება ფირმაზე, პარტნიორებსა და პროფესიონალთანამშრომებზე. აღნიშნული პოლიტიკით იკრძალება ჩვენს კლიენტთან ნებისმიერი ისეთი სახის ფინანსური ურთიერთობა, რომელიც შეამცირებს დამოუკიდებლობის დონეს ან, შესაძლოა, ამგვარად იქნეს განხილული. პარტნიორებსა და პერსონალს მოეთხოვებათ, რომ ყოველწლიურად დაადასტურონ თავიანთი საქმიანობის შესაბამისობა ფირმის პოლიტიკასთან.

ჩვენ ყოველწლიურად ვატყობინებთ BP-ს, მოხდა თუ არა ისეთი შემთხვევა, მაგალითად, აკრძალული მომსახურება, რაც ჩვენს დამოუკიდებლობაზე იქონის და გავლენას. 2009 წელს ასეთი შემთხვევა ან მომსახურება არ ყოფილია.

ERNST & YOUNG

Ernst & Young LLP
ლონდონი
მაისი 2010

¹ ბულალტერთა საერთაშორისო ფედერაციის შესაბამისობის საერთაშორისო სტანდარტი, რომელიც არ გულისხმის აუდიტსა და ისტორიული ფინანსური ინფორმაციის (ISAE 3000).

ტერმინების განმარტება

BPD ბარელი ნავთობი დღეში	EBRD ევროპის რეკონსტრუქციისა და განვითარების ბანკი	HSE ჯანმრთელობა, შრომის უსაფრთხოება და გარემოს დაცვა	IUCN ბუნების დაცვის საერთაშორისო კავშირი
BTC ბაქო-თბილისი- ჯეიპანის ნავთობსადენი	EDDF ნავთობის ავარიულად ჩამოსაცლელი ობიექტი	IFC საერთაშორისო საფინანსო კორპორაცია	Mmboe მილიონი ბარელი ნავთობის ეპივალენტი
CIDA კანადის საერთაშორისო განვითარების სააგენტო	EU ევროკავშირი	IMT ინციდენტების მართვის ჯგუფი	NGO არასამთავრობო ორგანიზაცია
CIP საზოგადოებრივი ინვესტიციების პროგრამა	EUGBC ევროკავშირი- საქართველოს ბიზნესსაბჭო	ISET თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ეკონომიკის საერთაშორისო სკოლა	OMS ნარმოების მართვის სისტემა
CLO საზოგადოებასთან ურთიერთობის ოფიცერი	FTM პროექტი „ფერმერები და ბაზარი“	ISSOW მუშაობის უსაფრთხოების ინტეგრირებული სისტემა	PMC პროექტების მართვის კოლეჯი
CO₂ ნახშირორჟანგი	GHG სათბურის აირი		SCP სამხრეთ კავკასიური გაზსადენი
DAFWC (f) შრომის უნარის დაკარგვის მიზეზით გაცდენილი სამუშაო დღეები (სიხშირე)			WREP დასავლეთის მიმართულების საექსპორტო მილსადენი (იგივე ბაქო-სუფსის მილსადენი)

დამატებითი ინფორმაცია

BP-ის მდგრადი განვითარების ანგარიშების სტრუქტურა

BP აქცევნებს ინფორმაციას საკუთარი არაფინანსური ვალდებულებებისა და საქმიანობის შესახებ – ჯგუფის, ქვეყნისა და ცალკეული სანარმოების დონეზე, როგორც ძეგლდვითი, ისე ელექტრონული ფორმით.

ანგარიშების BP ჯგუფის დონეზე

BP ჯგუფის მდგრადი განვითარების მიმოხილვის ელექტრონული ვერსია გამოქვეყნდა ინგლისურ, ჩინურ და რუსულ ენებზე, BP-ის HSE სფეროს მაჩვენებლები ინტერაქტიული დიაგრამების სახით არის წარმოდგენილი.
www.bp.com/sustainabilityreview2009
www.bp.com/hsechartingtool
www.bp.com/sustainabilitymappingtool

ცალკეული ქვეყნებისა და

სანარმოების ანგარიშები
ჩვენ ვაქვეყნებთ ანგარიშებს ჩვენი საქმიანობის შესახებ ანგოლაში, ავსტრალიაში, აზერბაიჯანში, გერმანიაში, ახალ ზელანდიაში, სამხრეთ აფრიკაში, ტრინიდადი და ტობაგოსა და თურქეთში. გარდა ამისა, გაგვაჩნია ოცდაათმდე მსხვილი სანარმოსა და ობიექტის მდგარი განვითარების ანგარიშების არქივი.
www.bp.com/countryreports
www.bp.com/sitereports

გამოხმაურება

თქვენი აზრი ჩვენთვის მნიშვნელოვანია. შეგიძლიათ მოგვნეროთ ქვემოთ მითითებულ მისამართზე, საგარეო ურთიერთობათა განყოფილების სახელზე, ან ელ-ფოსტით მისამართზე:
bpgeosust@bp.com

BP საქართველო, 0194, თბილისი,
საბურთალოს ქ. №38

BP საქართველოს გასული წლების მდგრადი განვითარების ანგარიშების გაცნობა შესაძლებელია ვებ-გვერდზე:
www.bpgeorgia.ge

მადლობები

დიზაინერი: ბესო დანელია
besodanelia@hotmail.com

ფოტოგრაფი: გელა ქევხიშვილი
Internews Service Centre, office@internews.ge